

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 19

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ «ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ», ΤΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Γ'

7. Δέν εἶναι τόσον ἐλεγκτικὸς ὁ Κ λ ή μ η ς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ «ψεύδους» τῶν ἀρχαϊκῶν μύθων. Τοῦναντίον, οὗτος ἀνευρίσκει τύπους τινὰς εὐσεβείας καὶ ἀληθείας. Διὸ καὶ ζητεῖ ν' ἀποσπάσῃ τῆς πλάνης τῶν Ἀρχαίων τὸν Ἀ ν θ ρ ω π ο ν, ἵνα ὀδηγήσῃ τοῦτον ἐπὶ τὴν Ἀλήθειαν, τὴν ὑπὸ τοῦ οὐρανίου Λόγου ἀποκαλυφθεῖσαν Ἀλήθειαν. «Ἀκρότητες ἀμαθίας» καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Κ λ ή μ ε ν τ ο ς ἡ «ἀθεότης» καὶ ἡ «δεισιδαιμονία» (8,93Α). Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀρχαῖοι Φιλόσοφοι, ἐν τῇ ἀναζητήσει τοῦ ἀληθοῦς, ἐπέτυχον μὲν πολλὰ, ἀλλ' ἐξέφυγεν ἀπ' αὐτῶν ἡ Οὐσία τοῦ τε «ἀγαθοῦ» καὶ τῆς «Ἀληθείας». Ἀπέτυχον δὴλον ὅτι διὰ τῆς «σοφίας» αὐτῶν «γνῶναι τὴν Ἀλήθειαν» περὶ Θεοῦ καὶ τίς ὁ Ἀληθὴς Θεός. «Ἐν δέ τις ἔμφυτος ἀρχαία πρὸς οὐρανὸν ἀνθρώποις κοινωνία, ἀγνοία μὲν ἐσκοτισμένη, ἄφρων δέ που διεκθρόσκουσα τοῦ σκότους, καὶ ἀναλάμπουσα· οἷον δὴ ἐκεῖνο λέλεκται τιμὴ, τό·

«Ὁρᾷς τὸν ὑφοῦ, τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλας;»⁷

7. «Βλέπεις τὸν μέγα-μεγαλωστὶ ὑψούμενον αὐτὸν τὸν ἄπειρον αἰθέρα, ποῦ καὶ τὴν γῆν περιέχει μέσα εἰς τὰς ὑγραῖς ἀγκάλας του».

Καὶ τό·

«Ἔω γῆν ὄχημα, τὰπὶ γῆς ἔχονθ' ἔδραν,
Ὅστις ποτ' εἶ σύ, δυστόπαστος εἰσιδεῖν»⁸

(Προτρ. 8, 93 Β/С). Ἀλλ' αἱ ἀναλάμπουσαι τῶν τε Ποιητῶν καὶ Φιλοσόφων ὄρθαι Ἰδέαι, δὲν ἴσχυσαν ν' ἀνατρέψουν τὰς πεπλανημένας τῶν πολλῶν ἀρχὰς καὶ πεποιοήσεις, ἐφ' ὧν ἠρείδετο ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τῆς πρὸ Χριστοῦ ἐποχῆς. Αἱ πλείσται θεωρίαι τῶν τε Ποιητῶν καὶ Φιλοσόφων τῶν Ἀρχαίων ἦσαν «ἐννοιαὶ ἡμαρτημέναι καὶ παρηγμέναι τῆς εὐθείας, ὀλέθρια ὡς ἀληθῶς», ὅθεν καὶ «τὸ οὐράνιον φυτόν, τὸν ἀνθρώπον, οὐρανίον ἐξέτρεψαν διαίτης, καὶ ἐξετάνουσαν ἐπὶ γῆς, γήνους προσανέχειν ἀναπέισασαι πλάσματος» (Προτρ. 8,96 Α). Διὸ ὁ Κλήμης, τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἀνθρώπου ἐπιζητῶν, παραινεῖ διὰ στόματος τοῦ Ἀκραγαντίνου Ἐμπεδοκλέους, ταῦτα τὰ διδακτικώτατα ὑπομιμνήσκων:

8. «Ἔω σύ, ποῦ ἔχεις τὴν γῆν ὡς ὄχημα καὶ τὴν ἔδραν σου ἐπὶ τῆς γῆς,

Ὅποιοσδήποτε Σὺ καὶ ἂν εἶσαι, δύσκολα ἔμπορεῖ κανεῖς νὰ Σε διανοηθῇ».

«Τύφω καὶ μανίῃ δὲ βαδίζετε, καὶ τρίβον ὀρθήν
Εὐθεΐαν προλιπόντες, ἀπήλθετε τὴν δι' ἀ-
κανθῶν
Καὶ σκολόπων. Τί πλανᾶσθε; Βροτέων παύ-
σασθε μάταιοι,

Καλλίπετε σκοτίνην νυκτός, φωτός δὲ λά-
βεσθε»⁹ (Προτρ. 8,97 Β/Σ. Πρβ. Θεοφ. Ἀν-
τιοχ. Πρὸς Αὐτόλ. βιβλ. II).

8. Καὶ ὁ χριστιανὸς Κλήμης, «καὶ
τι εἰρωνικὸν ὑπομειδιάσας», κατὰ τὸν Ἡλιό-
δωρον (Αἰθ. 10,14), τὴν ἰδίαν χριστιανικὴν
ἱκανοποίησιν οὕτως ἐκφράζων, ἐπάγεται:
«νῦν δὲ ἤδη μοι δοκοῦσι καὶ οἱ μῦθοι ἡμῶν
γεγηρακέναι· δράκων ὁ Ζεὺς οὐκέτι, οὐ κύ-
κνος ἐστίν, οὐκ ἀετός, οὐκ ἄνθρωπος ἐρω-
τικός· οὐχ ἵππεται θεός, οὐ παιδεραστεῖ, οὐ
φιλεῖ, οὐ βιάζεται, καίτοι πολλοὶ καὶ καλά
καὶ ἔτι γυναῖκες, καὶ Αἴδας εὐπρεπέστεραι,
καὶ Σεμέλης ἀκμαιότεραι· μειράκια δὲ ὠ-
ραιότερα καὶ πολιτικώτερα τοῦ Φρυγίου βου-
κόλου. Ποῦ νῦν ἐκεῖνος ὁ ἀετός; ποῦ δαὶ ὁ
κύκνος; ποῦ δαὶ αὐτός ὁ Ζεὺς; Γεγήρακε
μετὰ τοῦ πετροῦ· οὐ γὰρ δῆπου μετανοεῖ
τοῖς ἐρωτικοῖς, οὐδὲ παιδεύεται σωφρονεῖν.
Γυμνοῦται δὲ ὑμῖν ὁ μῦθος, ὁπέθανεν ἡ Αἴδα,
ἀπέθανεν ὁ κύκνος, ἀπέθανεν ὁ ἀετός».
(Προτρ. 8,116 Α/Β).

Ἄξια σημειώσεως εἶναι καὶ τὰ περὶ
Τέχνης, ὡς σχήματος καὶ ὄργανου
πρὸς παραπλάνησιν καὶ ἀπάτην τοῦ ἀνθρώ-
που χρησιμοποιοῦντος ὑπὸ τῶν Ἀρχαίων,
μάλιστα ἐν τῇ προβολῇ τῶν θεῶν ἐν αἰσ-
χροουργίαις, λέγει: «Τοσοῦτον ἴσχυσεν ἀ-
πατῆσαι Τέχνη, προσαγωγὸς ἀθρώποις ἐ-
ρωτικοῖς εἰς βάραθρον γενομένη... Ἐπαινεῖ-
σθω μὲν ἡ Τέχνη, μὴ ἀπατάτω δὲ τὸν
ἄνθρωπον, ὡς ἀλήθεια» (Προτρ. 8,156 Β/Σ).
Οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀρχαίων ἐγένοντο «ἀρε-
τῆς μὲν θεαταί, κακίας δὲ ἀγωνισταί» (8,

161Α). Μακάριοι ἐπομένως εἶναι πάντες
ἐκεῖνοι, κατὰ τὴν Σίβυλλα ν:

«Οἱ ναοὺς μὲν πάντα ἀπαρνήσονται ἰδόντες,
Καὶ βωμούς, εἰκαῖα λίθων ἰδρύματα κωφῶν,
Καὶ λίθινα ξόανα, καὶ ἀγάλματα χειροποίητα,
Αἵματι ἐμψύχῳ μεμασμένα, καὶ θυσίαισι
Τετραπόδων, διπόδων, πτηνῶν, θηρῶν τε
φόνοισι» (Προτρ. 8,161Α. Πρβ. Ἰουστ.
Πρὸς Ἑλλην. 81)¹¹.

9. Ἀφοῦ ὁ Κλήμης ἀπέδειξε τὴν πλά-
νην τῶν εἰδώλων, συμβουλευὼν ἐπάγεται.
Καταπαύσατε πάντες οἱ τὸ ψεῦδος διδά-
σκοντες καὶ τὴν πλάνην εἰσάγοντες. Δὲν
εἶναι καλὴ ἡ διδαχὴ ὑμῶν. Μὴ δαφθεύετε
τὴν «εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ: «Ἡμεῖς γάρ, ἡμεῖς
ἐσμεν οἱ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ περιφέροντες
ἐν τῷ ζῶντι καὶ κινουμένῳ· τούτῳ ἀγάλ-
ματι, τῷ Ἀνθρώπῳ, σύνοικον εἰκόνα,
σύμβουλον, συνόμιλον, συνέστιον, συμπαθῆ,
ὑπερπαθῆ» (Προτρ. 8,157C). «Πάντες οἱ
θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμονίων εἰσὶν εἰδῶλα»,
διαλαλεῖ ὁ γνωστικὸς Κλήμης. «Ὁ δὲ
Θεὸς τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησε καὶ τὰ ἐν τῷ
οὐρανῷ. Πλανώμενοι γοῦν τινες ἐντεῦθεν,
οὐκ οἶδ' ὅπως, θεΐαν μὲν τέχνην,
πλὴν ἀλλ' οὐ Θεὸν προσκυνοῦσιν, ἡλίον τε καὶ
σελήνην, καὶ τὸν ἄλλον τῶν ἀστέρων χορὸν,
παραλόγως τούτους θεοὺς ὑπολαμβάνοντες;
τὰ ὄργανα τοῦ χρόνου. Τῷ γὰρ λόγῳ αὐτοῦ
ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. Ἄλλ'
ἢ μὲν ἀνθρωπεΐα τέχνη οἰκίας τε
καὶ ναῶς, καὶ πόλεις, καὶ γραφὰς δημιουρ-
γεῖ· Θεὸς δὲ πῶς ἂν εἴποιμι ὅσα ποιεῖ;...
Ἐνταῦθα φιλοσόφων παρατρέπεται χορὸς,
πρὸς μὲν τὴν οὐρανοῦ θεῶν παγκάλως
γεγονέναι τὸν ἄνθρωπον ὁ-
μολογούτων· τὰ δὲ ἐν οὐρανῷ
φανόμενα καὶ ὄφει καταλαμβάνόμενα προσ-
κυνούντων» (Προτρ. 8, 161/164B).

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

9. «Μὲ ἐγαῖσμον (τύφον) καὶ μανίαν βαδίζετε, καὶ τὸν ὀρθὸν
δρόμον τοῦ βίου καὶ εὐθὴν, ἀφοῦ ἐγκατελείψατε, ἐφύγετε προ-
τιμήσαντες τὸν δρόμον τῶν θλίψεων καὶ βασάνων. Τί πλανᾶσθε;
Παύσατε ματαιοπονοῦντες ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ ἐγκαταλεί-
ψατε τὸ σκοτάδι τῆς νυκτός (τοῦ κακοῦ σας βίου), καὶ φωτι-
σθῆτε (παίρνοντες τὸ Φῶς)».

10. «Οἱ ὅποιοι, μόλις δοῦν τὸ Φῶς, θ' ἀπαρνηθοῦν ὅλους τοὺς
ναοὺς τῶν εἰδώλων, καὶ τοὺς βωμούς, τὰ κτίσματα τῶν βω-
βῶν καὶ ἀναισθητῶν καὶ ἀσημάντων λίθων, καὶ τὰ λίθινα ξόα-
να, καὶ τὰ χειροποίητα ἀγάλματα, ποῦ ἔχουν μανθῆ μετὰ τὸ αἷμα
παντὸς ἐμψύχου καὶ μετὰ τὰς θυσίας τῶν τετραπόδων ζώων, τῶν
διπόδων, τῶν πτηνῶν καὶ τῶν αἰμοβόρων ἀγρίων θηρίων».

ΣΧΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ

Κατόπιν τῆς ἐσχάτως παρατηρουμένης κινήσεως ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ τύπου πρὸς προβολὴν τοῦ Πνευματισμοῦ καὶ τῶν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς ΜΣΕ ἐπὶ τῶν Κανονικῶν Ζητημάτων, Σεβ. Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Συνέσιος προεκάλεσε γνωμάτευσιν τοῦ ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Ν. Τρομπέλα, ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ποία ἡ σχέσις τοῦ Πνευματισμοῦ πρὸς τὴν Θρησκείαν». Τὴν ὡς ἄνω γνωμάτευσιν τοῦ κ. καθηγητοῦ ἰδοῦσα ἡ Δ.Ι.Σ. κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 22-6-1970 ἐνέκρινε καὶ υἱοθέτησε πλήρως τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἀποφασίσασα καὶ τὴν δημοσιεύσιν τῆς διὰ τοῦ παρόντος δελτίου.

Πρὸς τὸν
Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Κασσανδρείας Κύριον Συνέσιον
Ἐν τ α ὺ θ α

Σεβασμιώτατε,

Ἀπαντῶντες εἰς τὸ ἀπὸ 16 ὑπερμεσοῦντος σεπτὸν ἔγγραφον τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, δι' οὗ ζητεῖται ὑπεύθυνος περὶ τοῦ Πνευματισμοῦ διατύπωσις γνώμης, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψει Αὐτῆς τὰ εἰς ἅ ἐκ πολυχρονίων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος καὶ μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων μελετῶν κατελήξαμεν πορίσματα.

1. Χωρὶς νὰ ἀρνούμεθα ὅτι πρὸς ἔρευναν τῶν φαινομένων τοῦ Πνευματισμοῦ παρεκινήθησαν ἐξ ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος ὄρισμένοι κύκλοι, οἱ ὅποιοι ἐξετάζοντες ταῦτα ἀπηλλαγμένα πάσης θρησκευτικῆς χροιάς εἴτε ἐν τῇ Παραψυχολογίᾳ εἴτε ἐν τῇ Παραφυσικῇ¹ προσπαθοῦν τοῦτο μὲν νὰ διακριβώσουν αὐτά, τοῦτο δὲ νὰ ἐξηγήσουν ταῦτα φυσικῶς κατὰ νόμους καὶ δυνάμεις τῆς φύσεως λανθανούσας καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον διεκφευγούσας μέχρι τοῦ νῦν τὴν ἀνθρωπίνην γνῶσιν², δέον ἰδιαιτέρως νὰ

1 Πρβλ. Χρ. Ἀνδροῦτσου, Γενικὴ Ψυχολογία σελ. 379 καὶ Θεοφ. Βορέα, Ψυχολογία σελ. 428.

2 Ἐκ τῶν συγχρόνων τῶν ἀσχοληθέντων περὶ τὸν Πνευματισμὸν ὁ Ἄ. Τανάγρας ἀπεπειράθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ πνευματιστικὰ φαινόμενα διὰ τῆς θεωρίας τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κληθέντος ψοδυναμισμοῦ, εἶδους τινὸς ραδιενεργείας ζωϊκῆς, ἐκπεπομένης ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ ὀρισμένων ἀτόμων, ἅτινα εἶναι οἱ καλούμενοι μεσάζοντες ἢ μέντιουμ. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ραδιενεργείας εἶναι κατ' αὐτὸν «ἀκόμη ἀσποῦδαστον», «ἀόρατος τις δυναμισμὸς μὴ προσπίπτων εἰς τὰς ὕλικὰς αἰσθήσεις μας, ὡς δὲν προσπίπτει ὁ ἠλεκτρισμὸς, αἱ ἀκτίνες Χ κ.λ.π.», (Ψυχικαὶ Ἐρευναι ἔτους 1930, σελ. 6 καὶ 37). Ὅταν δὲ οἱ μεσάζοντες ἀρχίζουν νὰ ἀκτινοβολοῦν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀσποῦδαστου ἀκόμη ζωϊκῆς ραδιενεργείας, τότε καὶ οἱ παριστάμενοι ἐν τῇ πνευματιστικῇ συνεδρίᾳ «τῆ ἐπιδράσει τοῦ μέντιουμ γίνονται ραδιενεργοὶ» (Ψυχικαὶ Ἐρευ-

τονίσωμεν, ὅτι διὰ τοὺς καθ' αὐτὸ πνευματιστικούς κύκλους ὁ Πνευματισμὸς εἶναι συγχρόνως καὶ θρησκευτικὴ πίστις καὶ ἀποκάλυψις ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ἐκδέχεται τὸν ὄρον ἡ Χριστιανικὴ Δογματικὴ θεολογία.

2. Ὁ Πνευματισμὸς διὰ τοὺς ἀσκούντας αὐτὸν, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ κύριον σῶμα τῶν ὁπαδῶν καὶ θεραπεύοντων του, προϋποθέτει πίστιν εἰς τὰ πνεύματα τῶν τεθνεώτων καὶ ἐπαγγέλλεται ἐπικοινωνίαν πρὸς αὐτὰ καὶ τὴν διὰ τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης ἐπίλυσιν πάντων τῶν μεταφυσικῶν καὶ φιλοσοφικῶν προβλημάτων καὶ ζητημάτων, ὅσα ποτὲ ἀπησχόλησαν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Παρέχει λοιπὸν σύστημα ἀποκαλύψεων, τὰς ὁποίας τὰ πνεύματα δίδουν καὶ ὁλονὲν ἀνανεοῦν πρὸς τοὺς διὰ τῶν μεθόδων καὶ τῶν μεσαζόντων αὐτοῦ ἐπικοινωνοῦντας πρὸς τὰ πνεύματα ταῦτα. Τοῦτο δὲ μόνον ἔχει κοινὸν πρὸς τὴν Φιλοσοφίαν, ὅτι θίγει καὶ ζητήματα φιλοσοφικὰ διὰ συστήματος κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον πλήρους. Παρουσιάζεται ἀκόμη ὁ Πνευματισμὸς καὶ ὡς ἠθικὴ, ἐπιζητῶν νὰ ἐξευγενίσῃ, κατὰ τὰς ἰδίας πάντοτε ἐκδοχάς, τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὴν συναισθήματα ἀφοσιώσεως καὶ εὐλαβείας πρὸς τὸ θεῖον καὶ ἀγάπης πρὸ τὸν ἀόρατον κόσμον, καθὼς καὶ ἐξαρτήσεως πρὸς αὐτόν. Ἐντεῦθεν καθῆκον παντὸς ὁπαδοῦ τοῦ Πνευματισμοῦ εἶναι νὰ προσεύχεται. Προσευχῶν δὲ σχέδια καὶ ὑποδείγματα συνθεστάτα εὐρίσκει τις εἰς συγγράμματα ἐπίσημα ἀθθεντικῶς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πνευματισμοῦ ἐκ-

να ἔτους 1927, σελ. 91). Ἐν τέλει ὁμοῦς ὁ Τανάγρας ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ, ὅτι ὁ ψυχοδυναμισμὸς αὐτὸς «κρατεῖ ἔξω τοῦ ἐκπέμποντος αὐτὸν σώματος κάτι τὸ ἐναργῶς ἐνσυνείδητον εἰς τὰς πράξεις του»: ὡς ἐνσυνείδητός τις ὄντοτης ἢ ἀκτινοβολία αὐτῆ «μαντεύει τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων ἢ μεταδίδει ἐγκαίρως τὰς ἰδικὰς του ἀδιαφόρους ἀποστάσεως ὡς ζῶν ἀσύρματος τηλεγράφος (τηλεπάθεια)· διαπερᾶ τὴν ὕλην ὅπως αἱ ἀκτίνες Χ (διόρασις)· ὑποδύεται ὡς πολύμορφος Πρωτεὺς μυρίας μορφάς (ἐκτόπλασμα)... προφυλάττει τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ πυρός ὡς νὰ καταργῆ τὰς χημικὰς συγγενείας (ἀκαῖα [τῶν ἀναστεναρίων])· ἐμποτίζει ὕλικὰ ἀντικείμενα καὶ παραμένει ἐπ' αὐτοῦ κρατῶν τὴν μνήμην τοῦ ἀποθανόντος ἀτόμου (ψυχομετρία) (Ψυχικαὶ Ἐρευναι 1930, σελ. 37 καὶ 184). Προφανῶς οἱ ἰσχυρισμοὶ οὗτοι πᾶν ἄλλο ἢ ἐξηγήσιν τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων παρέχουσαι οὐδὲν τὸ σοβαρὸν καὶ ἄξιον συζητήσεως παρουσιάζουν. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον, ὅτι κατὰ τὸν Ν. Γ. Μαυρῆν, πραγματευθέντα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τὰ κατὰ τὸν Πνευματισμὸν ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, «ὄσον ἀφελῆς καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἢ εἰς τὰ πνεύματα πίστις καὶ ὄσον ἀληθοφανεστέρα καὶ ἂν παρουσιάζεται ἡ θεωρία τῶν ψυχοφυσιολόγων (ἐν οἷς καὶ ὁ Τανάγρας), εἶναι ὁμοῦς ἀληθές, ὅτι καὶ ἡ τελευταία αὐτῆ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν ἐξηγήσιν ὅλα τὰ γνωστά φαινόμενα τοῦ Πνευματισμοῦ, ἐνῶ τοῦναντίον πάντα ταῦτα «ἐξηγοῦνται ἀκόπως καὶ τελείως, ἐὰν παραδεχθῶμεν ἐπέμβασιν ἐνσυνείδητων πνευμάτων, τὰ ὁποία τὰ προκαλοῦν» (Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμος Κ', σελ. 377-378).

θέτοντα. Ούτως εις τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ «Synthèse spiritualiste doctrinale et pratique» καθ' ἀπάσας τὰς 25 τελευταίας αὐτοῦ σελίδας, ὁ διάσημος πνευματιστής καὶ συγγραφεὺς Léon Denis παραθέτει πλήρες εὐχολόγιον πρὸς χρῆσιν τῶν πνευματιστῶν κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῶν, κατὰ τοὺς γάμους των, κατὰ τὴν γέννησιν βρέφους τινός, κατὰ τὴν κηδείαν ἀποβιώσαντος πνευματιστοῦ, κατὰ τὸν ἐνταφιασμόν αὐτοῦ, κατὰ τὴν 1-2 Νοεμβρίου, ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν νεκρῶν. Τοιαύτας προσευχὰς παραθέτει καὶ ὁ παρ' ἡμῖν πρό τινος ἀποθανῶν ἐνθερμος τοῦ Πνευματισμοῦ ὁπαδὸς καὶ κήρυξ Β. Τσινούκας ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Ὁ Πνευματισμὸς καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι», ἐν σελίσιν 38 καὶ ἐξῆς.

3. Ἐξ ἄλλου ὁ Léon Denis δὲν δυσκολεύεται νὰ διακηρύξη σαφῶς, ὅτι αἱ θρησκείαι πᾶσαι δὲν εἶναι παρὰ προσαρμογαὶ ἀτελεῖς καὶ μεταβατικαὶ τῆς αἰωνίας καὶ ἀνωτέρας καὶ ἀναλλοιώτου διδασκαλίας, ἀνάλογοι πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ χρόνου καὶ τοῦ περιβάλλοντος³. «Τὰ γεγονότα δέ, τὰ ὡς θαύματα ἐμφανισθέντα, ἅτινα ἐπέτελεσεν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Χριστός, δὲν ἀφίνουν οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἀρχαίων θρησκείων ἐγνώριζον τὸ μυστικὸν τῶν μαγνητικῶν καὶ ρευστικῶν δυνάμεων. Ἡ διδασκαλία τῶν μυστηρίων τούτων ἀνέδειξε τοὺς ἰδρυτὰς θρησκείων, τὸν Κρίσνα, τὸν Ζωροάστρη, τὸν Μωϋσῆν, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἰησοῦν»⁴. «Ἡ σωτηρία δέ, τὸ φῶς, ἡ ἀνόρθωσις δὲν θὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶναι ἀνίσχυρος αὕτη νὰ ἀναγεννήσῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Θὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν φωνὴν τῶν νεκρῶν. Ἡ διδασκαλία, τὴν ὁποίαν οἱ νεκροὶ μᾶς δίδουν, τείνει νὰ συνδιαλλάξῃ ὅλα τὰ συστήματα τὰ ἐχθρικά καὶ ἀπὸ τὴν τέφραν τοῦ παρελθόντος θ' ἀναπηδήσῃ μία νέα φλόξ. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῶν πνευμάτων ἀνευρίσκομεν τὴν ἀπόκρυφον διδασκαλίαν, τὴν περιλαμβάνουσαν πᾶσας τὰς ἐποχὰς»⁵.

Καὶ ὁ ἡμέτερος Β. Τσινούκας διακρίνων ἐν τῷ Πνευματισμῷ καὶ τὸν θρησκευτικὸν Πνευματισμὸν θέτει μεταξὺ τῶν σκοπῶν τούτου τὴν ἰδρυσιν Κοινωνίας τῶν θρησκείων. Ὁ θρησκευτικὸς Πνευματισμὸς δηλαδὴ ἐπιζητεῖ, «ὅπως οἱ εἰδικῶς ἐκπαιδευθέντες εἰς τὴν Συγκριτικὴν θεολογίαν καὶ κατὰ προτίμησιν οἱ ἐπιστήμονες θεολόγοι καὶ ἱερωμένοι ἐκάστου δόγματος καὶ θρησκείας μελετήσουν τὰ κείμενα τῶν Γραφῶν ἐκάστης θρησκείας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων καὶ πορισμάτων τοῦ ἐπιστημονικοῦ Πνευματισμοῦ». Μεθ' ὃ «θὰ γίνῃ ἡ συγκριτικὴ μελέτη τῶν πορισμάτων» τούτων «πρὸς τὰ νῦν ἐγνωσμένα ἐκ τῆς Συγκριτικῆς θεολογίας καὶ θὰ ἰδρυσθῇ οὕτως ἡ Κοινωνία τῶν θρησκείων»⁶.

Θεωρεῖ δὲ τοῦτο ἀναγκαῖον ὁ ἐν λόγῳ ὁπαδὸς τοῦ Πνευματισμοῦ, διότι φρονεῖ, ὅτι «κανένα θρησκευτικὸν δόγμα δὲν δύναται νὰ ἀξιοῖ, ὅτι κατέχει τὸ μονοπώλιον τῆς ψυχικῆς σωτηρίας», «ἡ θεία ἀλήθεια δὲν ἐκαλύφθη μὲ ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεις»⁷. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐρώτημα: «Ὁ Πνευματισμὸς διορθῶναι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν» ἀντιτάσσει: «Σὰς ἐρωτῶμεν ἐπὶ τὸ χειρότερον ἢ ἐπὶ τὸ τελειότερον; Ἐὰν ἦτο ἐπὶ τὸ χειρότερον θὰ εἴμεθα αἰρετικοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι κατακριτέοι καὶ ἀφοριστέοι. Μήπως ὁμως πλειοδοτοῦμεν ἐπὶ τὸ χριστιανικώτερον;»⁸ Ὁμιλῶν δὲ καὶ περὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Πνευματισμοῦ δὲν διστάζει νὰ διακηρύξῃ τὴν στενὴν συγγένειαν τούτου πρὸς τὴν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν Ἰνδιῶν ἐπίκλησιν τῶν νεκρῶν, πρὸς τὴν θρησκείαν τῆς Κίνας, εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ὁποίας ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων διενεργούνται πνευματιστικὰ φαινόμενα, πρὸς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἱερατείου καὶ τῶν μάγων ἐπιτυγχανομένην ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν νεκρῶν, πρὸς τὰς ἐν τοῖς ἀρχαίοις μαντεῖσις τῶν Ἑλλήνων νεκρομαντείας καὶ τοὺς ἱεροὺς τόπους τοὺς καθιερωμένους εἰς τὴν ἐπίκλησιν τῶν σκιῶν τῶν νεκρῶν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἱερέων τῆς ἀρχαίας Γαλατίας, τῶν λεγομένων Δρυϊδῶν, ἐπίκλησιν εἰς λιθίνους περιβόλους τῶν νεκρῶν καὶ ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῶν⁹.

4. Δέον ἀκόμη νὰ τονισθῇ, ὅτι ὁ Πνευματισμὸς ἔχει καὶ ἰδίαν τινὰ τάξιν, οὕτως εἰπεῖν, λειτουργῶν καὶ ἱερείων, διὰ τῶν ὁποίων κυρίως γίνεται ἡ μετὰ τῶν πνευμάτων ἐπικοινωνία. Καὶ αὕτη ἐστὶ τὰ λεγόμενα mediums ἢ μεσάζοντα. Κατ' ἄλλον δὲ διάσημον συγγραφέα καὶ διδάσκαλον τοῦ Πνευματισμοῦ, τὸν ἱατρὸν Rivail, τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Allan Kardec, ἡ ιδιότης τοῦ μεσάζοντος εἶναι συμφυῆς πρὸς πάντα ἄνθρωπον, δὲν εἶναι ὁμως παρ' ἅπασιν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμόν, ὡς ἄλλαν δὲ ἡ ιδιότης αὕτη εἶναι κτῆμα ὀλίγων. Δι' αὐτῶν δὲ ἡ ἐπι παρουσία αὐτῶν οἱ ἀόρατοι παράγοντες τοῦ Πνευματισμοῦ διενεργοῦν τὰ ἐκπληκτικὰ ἐκεῖνα σημεῖα, τὰ ἐν ταῖς πνευματιστικαῖς συνεδρίασις λαμβάνοντα χώραν. Καὶ δι' αὐτῶν ὡς ὀργάνων ἐκδηλοῦται πᾶσα ἐν γένει πνευματιστικὴ κίνησις¹⁰. Τὴν ἀποστολὴν τούτων χαρακτηρίζει ὁ Β. Τσινούκας ὡς «ἱεράν, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ φέρῃ εἰς ἐπικοινωνίαν ζῶντας μετὰ προσφιλῶν θανόντων», ὑποστηρίζει δὲ ὅτι μετὰ τῶν διαμέσεων τῆς ἀρχιότητος «εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ Ντεβαντάσοι, αἱ ἄγναι παρθένοι τῶν Ἰνδικῶν ναῶν, αἱ ἀφιερωμέναι εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ὑψίστου κατὰ τὰ τότε φῶτά των, ἔχουν ὡς διαδόχους των τὰς ἱεράς παρθένας τῶν ναῶν τοῦ Ὁσίριδος εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὰς ἐμπνευσμένας Πυθίας εἰς τοὺς Δελφούς, τὰς ἱερείας τῆς Δήμητρος, τὰς Ἐστιάδας παρθένας καὶ τὰς Σιβύλλας τῆς Ρώμης καὶ

3. Après la mort, σελ. 11.

4. Αὐτόθι, σελ. 13-16.

5. Αὐτόθι, σελ. 130-131.

6. Β. Τσινούκας, Ὁ Πνευματισμὸς καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, Ἀθήναι 1954, σελ. 23.

7. Β. Τσινούκας, Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 246-247.

8. Ὁ Πνευματισμὸς καὶ οἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, σελ. 15.

9. Τοῦ αὐτοῦ, Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 63.

10. Allan Kardec, Le livre des mediums, σελ. 195.

τάς Δρυΐδας τῶν Γαλατῶν, αἵτινες ὡς δραματίζομεναι καὶ ὡς προφητεύουσαι ἦσαν αἱ ἱέρειαι γυναικες»¹¹. Δὲν διστάζει δὲ νὰ ταυτίσῃ τὰ σημερινὰ τοῦ Πνευματισμοῦ διάμεσα πρὸς τοὺς μάγους τῶν ἀρχαίων λαῶν καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ καὶ τὴν Πυθίαν τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ὡς διάμεσον ἢ medium¹². Ὁ δὲ Κ. Δημαράτος¹³ γράφει ρητῶς, ὅτι «ἡ ἀσύλληπτος Δύναμις διοχετεύει τὰς μεγάλας ἀληθείας διὰ τῶν προκαθορισθέντων ὑπ' αὐτῆς μεγάλων προφητῶν ἢ μυστῶν ἢ μεσαζόντων ἢ μάντεων, ὅπως λέγονται εἰς τὴν μυστηριακὴν γλῶσσαν. Καὶ ἀλήθειαι διοχετεύονται κατ' ἀκολουθίαν δι' αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον. Τοῦτο δὲ ἡ θρησκεία ἀποκαλεῖ θ ε ο π ν ε υ σ τ ί α ν». Καὶ ἀλλαχοῦ¹⁴ σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς βεβαιοῖ, ὅτι «ἐκτός τῶν θεοπνεύστων τῆς Περσίας Μάγων», τῶν ἐλθόντων εἰς Βηθλεὲμ εἰς προσκύνησιν τοῦ θεοῦ βρέφους τῆς Παρθένου, «ἐξ ἴσου θεόπνευστον», ὑπῆρξε «καὶ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν».

5. Περὶ τῆς θεοπνευστίας ὁμως ταύτης δύναται πᾶς τις νὰ κρίνῃ, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν κατάστασιν τῆς μανίας καὶ ἀλλοπροσύνῃς, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθως περιήρχοντο κατ' αὐτοὺς τοὺς Πνευματιστὰς τὰ περίφημα ταῦτα μεσάζοντα. Οὕτω κατ' αὐτὸν τὸν Τσινούκαν, ἡ Πυθία «μόλις ἠσθάνετο τὴν θεῖαν πνοήν, ἤρχιζε νὰ τρέμῃ, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς τῆς ἀνωρθοῦντο, οἱ ὀφθαλμοὶ συνεστρέφοντο, τὸ στόμα ἐπληροῦτο ἀφρῶν καὶ ἐπάλαιε πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν ἱερέων ἐκβάλλουσα κραυγὰς. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει ἔδιδε τοὺς χρησμούς. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Πυθία παρέμενε ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀσθενής, πολλάκις ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους μῆνας, ὡς λέγουσι δέ, ἐνίοτε καὶ ἀπέθνησκε»¹⁵. Κατὰ δὲ τὸν Lombroso¹⁶ ἡ Εὐσαπία Παλαδίνο, ἥτις ὑπῆρξε μέντιουμ ἐπιδειξάν πλειστάκις ἀξιοθαυμάστους ἰκανότητας καὶ ἀποτελοῦν φαινόμενον μεταξὺ τῶν μεσαζόντων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος παροξυσμοῦ καὶ κρίσεως, καθ' ἣν ἡ φωνὴ τῆς καθίστατο τραχεῖα, ἡ ὑπεραισθησία αὐτῆς καθίστατο ἀναισθησία, εἶχε τρόμον καὶ πάρεσιν, ἐπεβραδύνετο ἢ ἀναπνοὴ τῆς, ὁ σφυγμὸς τῆς ἐπεταχύνετο, αἱ χεῖρές τῆς ἔτρεμον καὶ ἐράγουν καὶ αἱ ἀρθρώσεις τῆς καθίσταντο ἄκαμπτοι. Εἰς τὸ τέλος τῆς κρίσεως, ὅτε ἐσημειοῦντο καὶ τὰ σπουδαιότερα πνευματιστικὰ φαινόμενα, ἡ Εὐσαπία ἠσθάνετο μεγάλην δίψαν, κατελαμβάνετο ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἐκραύγαζε δίκην τικτούσης γυ-

ναϊκός. Ἐπιπτε δὲ εἰς βαθὺν ὕπνον καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐξήρχετο θερμὸν ὑγρὸν. Μετὰ τὴν συνεδρίασιν ἡ Εὐσαπία εἶχεν ὑπεραισθησίαν, φωτοφοβίαν, ψευδαισθήσεις, παραλήρημα, διαταραχὰς τοῦ στομάχου καὶ ἐμέτους, καὶ πάρεσιν τῶν σκελῶν, αἱ διαταραχαὶ δ' αὐταὶ ἐπετείνοντο, ἐὰν ἐξ ἀπροσεξίας ἡ Εὐσαπία ἠθέλην ἐκτεθῆ εἰς ἀπότομον φῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως ἢ μετ' αὐτήν. Ἐκ τοιαύτης ἀπρονοησίας συνέβη σοβαρὸν ἀτύχημα εἰς τὴν δεσποινίδα d' Espèrange, ἥτις ἐκτεθεῖσα αἰφνιδίως εἰς ἔντονον φῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως κατέστη παράλυτος ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Βεβαιοῖ δὲ ὁ Lombroso¹⁷, ὅτι τὰ τοιαῦτα νοσηρὰ χαρακτηριστικὰ δύναται νὰ παρατηρηθοῦν καὶ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ μεσάζοντα καὶ εἰς πιστῶν τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ τούτων προσάγει διαφόρους περιπτώσεις.

6. Προκειμένου περὶ τῆς ἠθικῆς τῶν mediums λέγει ὁ Lombroso, ὅτι πλεῖστοι παρουσιάζονται διαφορεῖς καὶ λάγνοι, ἐνῶ ἄλλοι ὡς ἡ Smith καὶ ὁ Stanton Moses πλησιάζουν μᾶλλον πρὸς τὴν ἀγιότητα. Ἐν τῇ Βρεταννικῇ δ' Ἐγκυκλοπαιδείᾳ¹⁸ ἀναγράφεται ρητῶς, ὅτι ὁ Πνευματισμὸς κατηγορήθη ὡς ὑποτρέφων τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα καὶ ὡς εἰσηγούμενος ἄλλας διδασκαλίας ἀνατρεπτικὰς τῆς κοινωνίας. Ὁμολογεῖται ἄλλωστε ὑπ' αὐτῶν τῶν διδασκάλων τοῦ Πνευματισμοῦ, ὅτι ἡ ἠθικὴ ποιότης τῶν μέντιουμ, δὲν ἀσκεῖ οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ταλάντου τῆς διαμεσικῆς ἰκανότητος. Καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Allan Kardec, ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἰκανότητος ταύτης εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητος τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ μέντιουμ. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ὅλως ἀνάξιοι, οἵτινες ἐν τούτοις ἔχουν προικισθῆ εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν μετὰ προσόντα καὶ χαρίσματα τοῦ μεσαζόντος, τῶν ὁποίων ἐν τούτοις ποιοῦνται κατὰ χρῆσιν¹⁹. Καὶ αὐτὸς ὁ Β. Τσινούκας²⁰ ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ διαμεσότης «εἶναι φυσικὸν τάλαντον ἄσχετον μετὰ τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ ἀτόμου» δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸν μετὰ τὴν καλωσύνην, τὴν κακίαν, τὴν εὐφυΐαν, τὴν πονηρίαν καὶ τὸ ἠθικὸν ἢ τὴν ἀνηθικότητα τοῦ ἀτόμου, διότι ὑπῆρξαν ἀτυχῶς ἄνθρωποι προικισμένοι εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν μετὰ προσόντα καὶ τὸ χάρισμα τοῦ διαμέσου, οἱ ὁποῖοι ὁμως κάμνουν κατὰ χρῆσιν τοῦ δώρου αὐτοῦ δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς καὶ εἶναι ἀνάξιοι ὑπὸ πᾶσαν ἄποψιν, λόγῳ δὲ τῆς αἰσχροῦς τῶν διαγωγῆς, δίδουν ὅπλα εὐλογοφανῆ εἰς τοὺς πολεμίους τοῦ Πνευματισμοῦ!

11. Β. Τσινούκας, Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 73 καὶ 81.
12. Αὐτόθι, σελ. 80.

13. Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Ὁ Πνευματισμὸς ὁδηγὸς καὶ φῶς τῆς θρησκείας καὶ τὸ μυστήριον τῆς Θ. Μεταλήψεως, ἐν σελ. 40.

14. Ἐν σελίδι 21 τοῦ αὐτοῦ ἔργου.

15. Β. Τσινούκας, Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 80.

16. Cesare Lombroso, Πνευματισμὸς καὶ Ὑπνωτισμὸς, μετάφρασις Μ. Καϊρῆ (ἔκδοσις Φέξη), σελ. 58 καὶ 59.

17. Ἐνθ. ἀν., σελ. 60.

18. Encyclopaedia Britannica, ἔκδοσις ἐνάτη, τόμος 22, σελ. 407.

19. A. Kardec, Le livre des mediums, σελ. 282.

20. Εἰς τὸ ἔργον του: Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 71 καὶ 72.

7. Δέν πρέπει ἐξ ἄλλου νά ἀγνοῖται, ὅτι τὰ ἐν ταῖς συνεδρίασις τοῦ Πνευματισμοῦ λαμβάνοντα χώραν παράδοξα φαινόμενα συνυφαίνονται συχνότατα μέ ποικίλα εἶδη ἀπάτης καί δόλου, κατὰ τὰ ὁποῖα τεχνάσματα καί ἀγυρτίαι τοῦ μεσάζοντος παρουσιάζονται ὡς φαινόμενα πνευματιστικά πραγματικά ὑπό ἀοράτων δυνάμεων συντελούμενα. Κατὰ τήν περιγραφὴν τῶν καταχρήσεων τούτων, τήν ὁποῖαν ποιεῖται αὐτός ὁ Léon Denis²¹ καί ἀπάται τῶν mediums εἶναι ἡ ἐνσυνείδητοι καί σκόπιμοι ἢ καί ἀσυνείδητοι. Εἰς τήν τελευαίαν ταύτην περίπτωσιν προκαλοῦνται εἴτε διὰ τῆς ἐνεργείας κακοποιῶν πνευμάτων, εἴτε ἐξ αἰτίας ὑποβόλων ἀσκουμένων ἐπὶ τοῦ μεσάζοντος ὑπὸ τῶν παρισταμένων. Αἱ ἐνσυνείδητοι ἀπάται προέρχονται ἄλλοτε ἀπὸ ψευδῆ μεσάζοντα, ἄλλοτε δὲ ἀπὸ ἀληθινὰ μεσάζοντα, τὰ ὁποῖα τήν ἱκανότητά των ὡς μεσάζοντων μεταβάλλουν εἰς πηγὴν ὕλικῶν κερδῶν. Καί συνέβη ὥστε μεσάζοντά τινα, προικισμένα μέ ἀξιολόγους ιδιότητας, δὲν ἐφοβήθησαν νά ἀναμίξουν εἰς τὰς συνεδρίας των τὰς ἀγυρτίαις πρὸς πραγματικά γεγονότα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ν' αὐξήσουν τὰ κέρδη των ἢ τήν φήμην των». Θά ἠδυνάμεθα δὲ νά εἴπωμεν, ὅτι αἱ ἀπάται αὐταὶ εἶναι σχεδὸν γενικαί, ὡς δύναται νά συναχθῆ καί ἐκ τῶν κατωτέρω περιπτώσεων, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ Joseph Larroni²². Τὸ περίφημον μεσάζον Douglas Home, ὅταν διὰ τοῦ γάμου του μετὰ πλουσίας Ἀγγλίδος κατέστη οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος καί ἔπαυσε νά μετέρχεται τὸ médium, ἀπεκάλυψε τεχνάσματα καί πανουργίας, τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποιοῖ ἐν τῇ ἐπικλήσει τῶν νεκρῶν. Εἰς δίκην δὲ τινα γενομένην εἰς Παρισίους κατ' Ἰούνιον τοῦ 1875 ἀπεδείχθη, ὅτι διὰ κοινοτάτης καί χυδαιοτάτης ἀγυρτίας ὁ φωτογράφος Buguet κατῴρθωσε νά πείσῃ ἀφελεῖς τινάς, ὅτι ἠδύνατο νά φωτογραφήσῃ τὰς σκιάς τῶν τεθνεώτων συγγενῶν των. Ἀξιωματικῶς νευτος δὲ εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τῶν ἀγυρτιῶν τοῦ περιφήμου μεσάζοντος Harry Bastian, ἡ γενομένη ὑπὸ τῶν ἀρχιδουκῶν Ἰωάννου καί Ροδόλφου τῆς Αὐστρίας.

8. Ὡς πρὸς τήν διδασκαλίαν τοῦ Πνευματισμοῦ περιοριζόμενοι εἰς ὀλίγα τινὰ σημειοῦμεν:

1) Ἡ ὕλη καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Allan Kardec ὡς συναιωνία πρὸς τὸν Δημιουργόν, διότι δὲν εἶναι λογικὸν νά νοήσωμεν τοῦτον ὡς ἀδρανουδντὰ ποτε²³. Μετὰ τοῦ Θεοῦ δὲ συγκαταριθμεῖ ὁ Kardec καί τὸ πνεῦμα, οὕτω δὲ θεός, ὕλη καί πνεῦμα ἀποτελοῦν τήν παγκόσμιον τριάδα, ἐξ ἧς συνέστηκε τὸ πᾶν²⁴. Εἰς τὸ ὕλικόν στοιχεῖον δέον νά προσφερθῆ καί τὸ παγκόσμιον ρεῦμα, τὸ μέσον ὕλης καί πνεύματος διακεχυμένον καί συνέχον ταῦτα. Προδήλως ὁμως αἱ ἐκ-

δοχαὶ αὐταὶ ἀποτελοῦν χονδροειδῆ σύγχυσιν θεοῦ καί κόσμου, ἐξαρτῶσαι τὸν θεὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου. Κατὰ τήν πανθειζουσαν δὲ ταύτην σύγχυσιν θεοῦ καί δημιουργημάτων, καί ὁ Κ. Δημάρατος διατείνεται ὅτι «ὁ ἄνθρωπος εἶναι κομμάτι τοῦ Θεοῦ», «εἶναι τὸ μικρὸν ἄπειρον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἄπειρος ἄπειρον»²⁵. Ὡσαύτως καί ὁ Ἄριστ. Παπασταύρου²⁶ διατείνεται, ὅτι ἡ ψυχὴ «εἶναι ἀναπόσπαστον μέρος τῆς θεότητος». Κατὰ δὲ τὸν Α. Kardec μόνον διὰ τῆς σκέψεως καί ιδεατῶς εἶναι δυνατὸν ὕλη καί πνεῦμα νά βοηθοῦν κεχωρισμένα ἀλλήλων. Ἄλλως ἀδύνατον τὸ πνεῦμα νά ὑπάρξῃ ἄνευ ὕλης καί ἡ ὕλη ἄνευ πνεύματος²⁷. Ὡσαύτως ὁ Β. Τσινούκας ἐν δακτυλογραφημένῳ δοκιμίῳ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον διὰ τῆς ἀπὸ 20 Μαΐου 1962 αἰτήσεώς του, ἐν ἧ καί «Πρόλογος τῆς Βας ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου του «Ὁ Πνευματισμὸς καί αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι», διατείνεται, ὅτι ἐν τῷ Πνευματισμῷ «ἡ ψυχὴ ἀπεμονώθη, ἐφωτογραφήθη καί ἐξυγίσθη ὑπὸ πολλῶν ἐρευνητῶν καί ἀνελύθη εἰς τὰ ἑπτὰ περιβλήματά της!» «Αὐτὸ δὲ τὸ Παγκόσμιον Ἠλεκτρικὸν Κέντρον τῶν ὑλιστῶν, λέγει ὁ ἰατρὸς Τσινούκας, ἡμεῖς οἱ Μεταψυχισταὶ ἀποκαλοῦμεν θεὸν Τρισυπόστατον, Πάνσοφον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς διεισδυτικωτάτης ἀκτινοβολίας του εἶναι πανταχοῦ παρόν». Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἶναι παγκόσμιον Ἠλεκτρικὸν Κέντρον καί ἐξ ἀπορροῆς καί ἀκτινοβολίας τῆς οὐσίας αὐτοῦ, παράγεται ἡ ἀνά τὸ σύμπαν ὕλη.

2) Ὡς πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ πρωτοπλάστου ζεύγους, τὴν ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Γενέσεως ἐκτιθεμένην, κατὰ τὰς μόλις πρὸ δέκα ἐτῶν κυκλοφορησάσας καί εἰς τὴν ἑλληνικὴν «Ἐπιστολὰς πρὸς ἀνώνυμον» τοῦ Ἀριστοτέλους Παπασταύρου ὑποστηρίζονται παραδοξολογία τινές, ἐπανάγουσαι κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Μυθολογίαν. Κατ' αὐτὰς ἡ θεὰ Ἑστία ὑπῆρξε τὸ θεῖον συμπλήρωμα τοῦ Ἡλιακοῦ Λόγου, ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς, ἡ Παλλὰς Ἀθήνη, ὁ Ποσειδῶν εἶναι ὑπάρξεις κοσμικαὶ προβαίνουσαι εἰς ἀνακοινώσεις. Εἰδικῶς δὲ περὶ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς ὑποστηρίζεται, ὅτι «ὄχι μόνον δὲν εἶναι μῦθος, ἀλλὰ τὸναντίον εἶναι ζῶσα ἐνεργοῦσα κοσμικὴ ὑπαρξις», «Μεγάλῃ Κοσμικῇ ὑπαρξί», «μία ἐκ τῶν δώδεκα ὑπάρξεων, αἵτινες ἔχουν τὸ προνόμιον νά εἶναι ἡ πνευματικὴ αὐλὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος»²⁸. Ἐπὶ πλέον ὑποστηρίζεται ὅτι λόγῳ τῆς πτώσεως αὐτῶν ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐὰ ἀπώλεσαν τὴν ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῆς θεότητος, τὸ ἐπακολουθῆσαν δὲ κακὸν ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις, ὥστε ἐκ τοῦ ὑπερόγκου βάρους αὐτοῦ ὁ ἄξων τῆς γῆς εἶχε

21. Dans l'invisible, σελ. 452 καί 454.

22. Εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ L' hypnotisme et le spiritisme, 8η ἐκδοσις, σελ. 214-218.

23. Le livre des esprits, σελ. 9.

24. Αὐτόθι, σελ. 11.

25. Μν. ἔργον, σελ. 44-45.

26. Κόσμος ἐν κόσμῳ. Ἐπιστολαὶ πρὸς ἀνώνυμον, Tucson, Arizona 1963, ἐν ἐπιστολῇ 2α, σελ. 6.

27. Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 11.

28. Ἐπιστολαὶ πρὸς ἀνώνυμον, σελ. 17 καί Ἐπιστολὴ 4, σελ. 36, Ἐπιστολὴ 5, σελ. 55 καί σελ. 72.

κλίνει 45⁰!²⁹ Ούτως ὁ Πνευματισμὸς ἀναζωοποιεῖ τὴν Μυθολογίαν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς πανθεϊστικὰς τοῦ ροπὰς θεοποιῶν τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως ἐμφανίζει ἐν πλήρει δράσει τὸ εἰδωλολατρικὸν πάνθεον, ὑλοποιεῖ δὲ τὸ πᾶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀφοῦ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας διαφθειρομένην ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἐκδέχεται ὡς προσλαμβάνουσιν βάρους ὑπερογκον μέχρι σημείου ὥστε τοῦτο νὰ ἐπηρεάζῃ τὸν ἄξονα τῆς γῆς!

3) Ὁ Πνευματισμὸς δέχεται μὲν τὴν ὑπαρξίν καὶ κακῶν πνευμάτων, ὑποστηρίζει ὅμως ὅτι ταῦτα δὲν θὰ μείνουν αἰώνως ἐν τῷ κακῷ, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἀποβοῦν καὶ ταῦτα ἀγαθὰ διὰ τῆς μετενσαρκώσεως³⁰.

Τὰ κατώτερα καὶ ὑποδεέστερα ταῦτα πνεύματα ἐνσαρκοῦνται ἐν σώματι τινι ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ἵνα προοδεύσωσι καὶ βελτιωθῶσιν ἠθικῶς. Πρὸς πλήρη δ' ἐπιτυχίαν τῆς ἐξυψώσεως καὶ τελειοποιήσεως αὐτοῦ παρίσταται ἀνάγκη τὸ πνεῦμα νὰ ἐνσαρκωθῇ ἐπανειλημμένως, ἀνανεοῦν πλειστάκις τὰς ὑπάρξεις αὐτοῦ ὑπὸ ὅρου διαφόρου εἰς ἐποχὰς ποικίλας καὶ εἰς περιβάλλοντα διάφορα³¹. Ὡς πρὸς δὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν οἱ Πνευματισταὶ δὲν δέχονται αὐτὸν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσαντα. Διὰ τὸν Πνευματισμὸν ὁ Ἰησοῦς ὑπῆρξεν ἀπλῶς τὸ μεγαλύτερον πνεῦμα, ἐξ ἔσων εἶδε ποτε ὁ κόσμος. Ὑπῆρξεν ὑπέροχόν τι πνεῦμα μετενσαρκωθέν, οὐδέποτε ὅμως θεός³². Κατὰ τὰς μνημονευθείσας δὲ ἀνωτέρω «Ἐπιστολὰς πρὸς ἀνώνυμον» ὁ Ἰησοῦς «εἶχεν ἀναριθμήτους μετενσαρκώσεις πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν Κοσμικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν». Καὶ «Ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ δὲν ἔχομεν μίαν ὑπαρξίν, ὡς κοινῶς νομίζεται ἀλλὰ δύο, ἢ μία τοῦ Χριστοῦ ὡς διδασκάλου τοῦ Ἰησοῦ, ἢ δὲ ἄλλη τοῦ Ἰησοῦ ὡς μαθητοῦ»!³³ Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Δημάρατον³⁴ «τοῦ μεγάλου μύστου Πυθαγόρου ἢ μήτηρ ἔφερε τὸ πολὺ παραπλήσιον συμβολικὸν ὄνομα Παρθενίς», πρὸς τὸ τῆς ἀειπαρθένου μητρὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ Πυθαγόρας δὲ «πρῶτος ἐθέσπισε τὸν Σταυρὸν ὡς σύμβολον τῶν ἀριθμῶν». «Ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ σύμβολον τὸ μέχρι σήμερον ἀνεμνήνευτον τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ ἐπὶ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ὁποίου προτεραιότητα ἔχει ὁ θεῖος Πυθαγόρας».

4) Τὸ δόγμα τῆς ἐξίλαστηρίου θυσίας τοῦ Κυρίου ἀποκηρύττεται ἐντόνως ὑπὸ τῶν πνευματιστῶν. Ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ Θεὸς παραδίδει τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς θάνατον ἐξίλαστήριον ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ἀποτελεῖ διὰ τὸν Λέον Denis πλάνην τερατώδη³⁵.

29. Ἐπιστολὴ 3, σελ. 11,14-15.

30. L é o n D e n i s, Dans l' invisible, σελ. 78.

31. Αὐτόθι, παράγρ. 19-22.

32. L é o n D e n i s, Après la mort, σελ. 74.

33. Ἀρ ι σ τ. Σ. Π α π α σ τ α ὑ ρ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., Ἐπιστολὴ 15η, σελ. 227.

34. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 46-47.

35. Après la mort, σελ. 91.

Ὡσαύτως ἀρνοῦνται καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσιάζοντες τὰς ὑλοποιήσεις τῶν πνευμάτων ὡς δολίαν ἀπομίμησιν τῶν ἐμφανίσεων τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς του μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ! Διατείνονται δηλαδὴ ὅτι «τὸ σάρκινον σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἔμεινε νεκρὸν πτώμα»³⁶. «Ἡ ἀνάστασις τοῦ θνητοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἦτο τελείως περιττὴ» καὶ «τὸ θνητὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶδε διαφθοράν, καθὼς τὸ σῶμα παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου». «Ἐνδεχόμενον ὁ Θεὸς νὰ ἀφήρесе καὶ ἔθαψεν αὐτὸ διὰ τῶν διακοινοῦντων ἀγγέλων του»³⁷. «Τὸ ἀναστὰν σῶμα τοῦ Κυρίου ἦτο τὸ πνευματικὸν σῶμά του» ἢ τὸ ὑλοποιούμενον πνεῦμά του. «Μὲ αὐτό, ὅτε ὑλοποιεῖτο, ἐγένετο ψηλαφητὸς καὶ ὄρατός, μὲ αὐτὸ ὠμίλει, ἔτρωγεν καὶ ἐνεφανίζετο, καθ' ὅλα ὡς νὰ διέθετε τὸ σάρκινον σῶμά του»³⁸. Καὶ τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναλήψεως κατὰ τὸν Tweedale δὲν εἶναι παρὰ ὑλοποιήσις τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰησοῦ³⁹. Καὶ ὁ ἱατρὸς Β. Τσινούκας συμμεριζόμενος ἐξ ὀλοκλήρου τὰς ιδέας ταύτας τοῦ Tweedale παραπέμπει τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ εἰς τὸ σύγγραμμα τούτου⁴⁰. Τὰς αὐτὰς ἀντιλήψεις ὑποστηρίζει καὶ ὁ Λέον Denis, ὅστις ρητῶς ἐκφράζεται περὶ τῶν ἐμφανίσεων τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του, ὅτι ἦσαν φαινόμενα πνευματιστικά⁴¹. Κατὰ τὸν Lombroso καὶ ὁ διαμερισμὸς τῶν πυρίνων γλωσσῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστολοὺς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὑπῆρξε πνευματιστικὸν φαινόμενον. Περὶ τοῦ γεγονότος τούτου παρατηρεῖ ὁ de Vesme, ὅτι ἐξηγεῖται, «ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι εἶναι συχνότατον φαινόμενον ἢ ἐμφάνισις ἐναερίων φώτων ἐπὶ πολλῶν ἢ ἐφ' ἑνὸς οἰουδήποτε τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα παρίστανται εἰς πνευματιστικὴν τινα συνεδρίαν»⁴². Ὡς πνευματιστικὴν ἐκδήλωσιν μεγίστην χαρακτηρίζει καὶ ὁ Κ. Δημάρατος τὰ κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν γενόμενα⁴³.

5) Οὕτω παρουσιάζεται ὁ Πνευματισμὸς οὐ μόνον ἀρνούμενος αὐτὰ τὰ θεμελιώδη δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ παραποιῶν καὶ πλαστογραφῶν καὶ ἀπομιμούμενος τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Σωτῆρος. Ἀποκηρύττων δὲ καὶ αὐτὰς τὰς ἁγίας Γραφάς, αἱ ὁποῖαι διὰ τοὺς πλείστους ἐκ τῶν Πνευματιστῶν εἶναι «σύγγραμμα ἐμπεριέχον πολλὰς πλάνας»⁴⁴, πειράται διὰ τῶν ψευδοπροφητῶν αὐτοῦ, νὰ καταρτίσῃ νέας συλλογὰς ἀποκαλύψεων καὶ νέα ἐξ ἀνακοινώσεων τῶν πνευμάτων ἱερά κείμενα, τὸν μὲν Ἰησοῦν Χριστὸν θεωρῶν τὸ πολὺ ὡς

36. C h. T w e e d a l e, Ἐπιβίωσις μετὰ θάνατον, μετάφρ. Γ. Χριστοδουλάκη, σελ. 60.

37. Αὐτόθι, σελ. 304.

38. Αὐτόθι, σελ. 90-91.

39. Αὐτόθι, σελ. 209-210.

40. Δὲν ὑπάρχει θάνατος, σελ. 70.

41. Après la mort, σελ. 84.

42. L o m b r o s o, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 84.

43. Μν. ἔργον, σελ. 48.

44. L é o n D e n i s, Après la mort, σελ. 85.

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Κ. ΤΙΤΟΥ ΣΥΛΛΙΓΑΡΔΑΚΗ

Με έκκλησιαστική λαμπρότητα και πάνδημον συμμετοχήν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ λαοῦ τοῦ Ρεθύμνου καὶ πλείστων ὄσων κατοίκων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Ρεθύμνης καὶ Μυλοποτάμου ἐγένετο τὴν Κυριακὴν 31 Μαΐου ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Τίτου.

Παρίσταντο κατ' αὐτὴν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εὐγένιος, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Γορτύνης κ. Τιμόθεος, Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Νικηφόρος, Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Φιλόθεος καὶ Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος, ἀντιπρόσωποι τῆς 5ης Μεραρχίας, ὁ Ἀνώτερος Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Κρήτης, αἱ τοπικαὶ Ἀρχαὶ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ὡσαύτως πολλοὶ ἐξ Ἑρακλείου καὶ ἐκ Νεαπόλεως.

Τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Τίτον ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν Δροσιᾶν ὁ Νομαρχῶν

καὶ ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Ρεθύμνης Συνταγματάρχης κ. Καζῆς, οἱ ἱερεῖς, οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ κάτοικοι Δροσιᾶς καὶ τῶν πέριξ χωρίων μετ' εὐλαβῶν ἐκδηλώσεων. Πλήθη λαοῦ ἐχαιρέτισαν τὸν Σεβασμιώτατον εἰς τὴν κωμόπολιν Πέραμα.

Εἰς τὸ Ρέθυμνον ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Τίτου ἐγένετο εἰς τὴν πλατεῖαν πρὸ τοῦ Ἑρώου, ὅπου προσεφώνησεν αὐτὸν ὁ Δήμαρχος Ρεθύμνης κ. Ἀρχοντάκης. Ἐκείθεν μετέβησαν πεζῆ εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναόν, ὅπου ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισις. Μετὰ τὴν καθιερωμένην ἱερὰν τελετὴν, προσεφώνησεν τὸν Σεβασμιώτατον ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος αἶδω. Ἰωάννης Πίτερης, ὅστις προσέφερεν εἰς Αὐτὸν ἀπὸ μέρους τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου ποιμαντορικὴν ράβδον, ὁ Πανσο. Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἄρκα-

ἐν ἐκ τῶν μετενσαρκωθέντων μεγάλων πνευμάτων, τοὺς δὲ ἀληθινούς προφήτας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης συγκατατάσσω εἰς τὰ *mediums* καὶ τοὺς μάντις καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀρχαίων μαντείων ἱεροφάντας. Ἀλλὰ διὰ τὸν Χριστιανισμόν ἰσχύει μόνον καὶ μόνον ὅ,τι εἰς τοὺς πρώτους στίχους τῆς πρὸς Ἑβραίους θεοπνεύστου καὶ ἀλαθῆτως λαλούσης ἐπιστολῆς κηρύττεται, ὅτι δηλαδὴ «πάσαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσι πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν τῷ νῖφ αὐτοῦ». Αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἡ θεία ἀποκάλυψις, ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀληθῶν προφητῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ πεπιστευμένη ἐν Γραφαῖς ἀγίαις εἰς τὴν θεότευκτον Ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν ἀποκάλυψιν τοῦ εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι ἐλθὼν ὁ Παράκλητος «διδάξει ὑμᾶς πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν» (Ἰωάν. ιδ' 26). Τοὺς δὲ ψευδοπροφήτας τοῦ Πνευματισμοῦ ἤδη δι' αὐτοῦ τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἡσαίου ἀπεκήρυξεν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐν αὐτῇ τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ λέγων: «Οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ μαντευόμενος μαντεῖαν, κληδονιζόμενος καὶ οἰωνιζόμενος, ἐγγαστριμύθος καὶ τερατοσκοπός, ἐπερωτῶν τοὺς νεκρούς. Ἔστι γὰρ βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα. Ἐνεκεν γὰρ τῶν βδελυγμάτων τούτων Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου». Ταῦτα διακηρύττονται ρητῶς ἐν τῷ Δευτερονόμιῳ (Κεφ. ιη', στίχ. 10-14). Ὁ δὲ Ἡσαῖος ἐπαπειλεῖ, ὅτι «καταπεινωθήσονται εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου, καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δύσονται· καὶ ἔσονται ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνὴ σου καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἡ φωνὴ σου ἀσθενήσῃ» (Ἡσ. κθ' 4).

Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν Α' Βασιλειῶν (Κεφ. κη' 7-21) παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν Ἄενδῶρ ἐπικαλούμενος διὰ μέσου τῆς ἐκεῖ διαμενουσῆς ἐγγαστριμύθου τὸ πνεῦμα τοῦ τεθνεῶτος ἤδη Σαμουὴλ καὶ ἐπικοινωνῶν μετ' αὐτοῦ. Ἡ σκηνή, καθὼς περιγράφεται ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ βιβλίῳ τῆς Γραφῆς, παρουσιάζει πολλὰς ὁμοιότητας πρὸς τὰ ἐν ταῖς πνευματιστικαῖς συνεδριάσεσι σήμερον συμβαίνοντα. Αἱ ἐγγαστριμύθοι λοιπόν, καθ' ὧν αἱ ἐν τῷ Δευτερονόμιῳ ἀπαγορεύσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Λευιτικῷ κ' 6,27 ἀπειλαί, καθ' ὧν «ψυχὴ ἢ ἀνἐπακολουθήσῃ ἐγγαστριμύθοις... ἀπολῶ αὐτήν» καὶ «ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅς ἀν γένηται αὐτῶν ἐγγαστριμύθος, θανάτῳ θανατούσθωσαν, λίθοις λιθοβολήσετε αὐτούς», εἶναι αὐτὰ τὰ πνευματιστικὰ *mediums*.

Ἰκανὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω νὰ καταδείξωσιν, ὅτι ἐνθεν μὲν κατ' αὐτὰ τὰ κηρύγματα τῆς ἀγίας Γραφῆς, ἐνθεν δὲ καὶ κατὰ τὰς ὁμολογίας αὐτῶν τῶν διδασκάλων τοῦ Πνευματισμοῦ, Πνευματισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς εἶναι δύο συστήματα ἀσυμβίβαστα καὶ ὅ,τι ἄλλοτε εἶπεν ὁ Παῦλος περὶ τῶν εἰδωλοθύτων, ἰσχύει ἐξ ὀλοκλήρου προσαρμοζόμενον ὑπὸ νέαν ἔννοιαν καὶ ἐπὶ τῶν συστημάτων τούτων. «Οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων», ἀνακοινοῦντων πνευματιστικὰς ἀποκαλύψεις.

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τοῦ σεπτοῦ ἐγγράφου Ὑμῶν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ὑποβάλλων εὐλαβῶς τὰ βαθύτατα σεβάσματά μου καὶ ἀπεκδεχόμενος τὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, διατελῶ

Πάντοτε πρόθυμος
ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

δίου κ. 'Αμβρόσιος, ὅστις προσέφερεν ἱερὸν ἐγκόλιπον καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ρεθύμνης κ. Δραυδάκης.

'Ακολούθως ὁ Σεβασμιώτατος ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον περισπούδαστον ἐνθρονιστήριον λόγον.

Μὲ αἰσθήματα ἐγκαρδιότητος πολλῆς ἀγκαλιάζω τὴν εὐσεβεστάτην καὶ ἱστορικὴν Μητρόπολιν τῆς Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου. Τοῦ Ψηλορείτη τὴν προέκτασι. Καὶ τῆς δυτικῆς Κοήτης τὴν μέσην ἐπέκτασι. Βορρὸ καὶ θάλασσα εἶναι ἡ γεωγραφικὴ καρδιά της. Εὐσέβεια καὶ ἱστορία ἢ ἀρχοντικὴ ματιά της. 'Αρχαϊότης καὶ πολιτισμὸς ἢ κοινωνικὴ μορφή της.

Θρόνος της τὸ Ρέθυμνον. Κομμάτι γῆς μέσα στὴ θάλασσα. 'Αλλὰ καὶ κομμάτι εὐσεβείας μέσα στοῦ Θεοῦ τὴν παρουσία. Στὴ θέσι τῆς ἀρχαίας Ρεθύμνης. Στὴν παλαιότερη προσφορὰ τῆς Κοήτης μας. Στὴν χαρῶν τῆς ἱστορίας τῆς Κοήτης δίδει τὸ παρὸν της. Προϊόντῃ στὴν ἀνοχὴ της. Θαυμαστὴ στὴν τιμιότητά της. 'Επιλεκτικὴ στὴν φιλία της. 'Ασυναγώνιστη στὴν φιλοξενία της. Ζηλευτὴ στὴν συντηρητικότητά της. Ζεστὴ στὴν πίστιν της. Τὸ Ρέθυμνον μοιράσθηκε καὶ μερίσθηκε τὶς ἱστορικὰς περιπέτειες τῆς Κοήτης μας ἀγγύστα. Αἰδώντας καὶ παίροντας σ' ὅλες τὶς ἐποχὰς καὶ φάσεις τῆς ἱστορικῆς ἀνεξίτητος μας. Στὸν Χριστιανισμὸν καὶ στὸ Βυζάντιον. Στὴν πρωτοβυζαντινὴν καὶ δευτεροβυζαντινὴν περίοδο. Στὴν 'Ενετοκρατία καὶ Τουρκοκρατία. Στὴν μεταβυζαντινὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν μας πορεία.

Μὲ δέος καὶ πατριωτικὴν εὐλάβειαν μνημονεύω τὶς ἱστορικὰς 'Επισκοπὰς ποὺ θροιάσθησαν κατὰ καιροὺς στὴν ψυχὴν τῆς Ρεθυμνιάτικης γῆς: τὴν 'Αξιῶν ἢ 'Οάξου, τὴν Συβοίτου, τῆς 'Ελεύθερης καὶ Δάππας, ἀργότερον τῆς Καλαμῶνος, τὴν 'Αρίου, τὴν Ἀδλοποτάμου ἐπὶ τὴν τελικὴν της μορφήν καὶ σύνθεσιν τῆς Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου. 'Αξὸς καὶ Θρόνος. Πρωτὸς καὶ 'Αρχιεπίσκοπος. Καὶ ἀργότερον Μ. 'Επισκοπὴ καὶ Βεράν 'Επισκοπὴ. 'Επισκοπὴ ἢ Πάνορμον συναποτελοῦν 'Επισκοπικὸς σταθμὸς καὶ θρόνος στὴν Χριστιανικὴν ἀνακόλυσιν τῆς ἀποστολικῆς πορείας της.

Τὰ πνευματικὰ της φρούρια, τὰ μοναστήρια, ὑπῆρξαν ἡ γοητεία της. 'Η πλαισίωσις τῆς συνθετικῆς ἱστορίας της. 'Ι. Μονὲς 'Αρκαδίου καὶ 'Αρσενίου, Βοσάκων καὶ Χαλέπας, Προφήτου 'Ηλιοῦ, Διοσκουρίου, Μπαλῆ, Μυριοκεφάλων ἐκδηλώνουν τὸν κατὰ πλάτος βυθὸν τῆς εὐσεβείας της. Τὴν κατὰ Θεὸν βιοπολιτείαν τῶν ἀνθρώπων της.

'Ιδιότυπος ἡ Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου. Χαρακτηριστικὴ ἡ ὄψις της. Συντηρεῖ καὶ διακρατεῖ τὴν σύνθεσιν καὶ ἐκφρασίαν της. Τῆς ὥραιας καὶ ἀνόθευτης Κορητικῆς ψυχῆς τὸ μεγαλεῖον.

'Αδελφοί μου, ἀγαπημένε λαὸ τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Ρεθύμνης. Σὰς ἀντικρύζω διὰ πρώτην φοράν. 'Η ψυχὴ μου ξεπέρασε ὠκεανὸς καὶ θάλασσας καὶ ἔφθασε κοντὰ σας. Κάποτε ἴσως πέρασα. Κι' ὅμως αἰσθάνομαι

νομαίαν ὅταν νὰ ἤμουν μαζί σας. Σὰς καμαρώνω ὅταν ἀμπελώνα τοῦ Χριστοῦ μας ἐκλεκτόν. Σὺν θεϊκῇ φυτεία μεστωμένη.

Εἶσθε οἱ καρπούμενοι διὰ τῆς θεοφιλοῦς θεοσεβείας σας τὴν Βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ μας, τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ μας, τὴν μετουσίαν τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Εἶσθε οἱ ἐνστερησμένοι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Οἱ ραντισμένοι μὲ τὸ ἄθῳον καὶ τίμιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας. Βαπτισμένοι στὸ 'Όνομα Του. Εἶσθε συγκληρονόμοι Του. Συμμέτοχοι καὶ συνεργοὶ τῆς μεγάλης ἐξομώσεως τῆς 'Αγάπης Του.

Εὐλογεῖτε τὸν Θεόν. Φυλάσσετε τὴν ἐπακοήν Του. Κρούψετε στὸ Φῶς Του. Βαστάζετε τὸ Ἐδαγγέλιόν Του. Μελετᾶτε τὸν Νόμον Του. 'Αναπτύσσετε ἡμέρα τῆ ἡμέρα τὸ εἶναι σας. Τί σοφία; Τί ποιήσεις; Τί διδασχὴ; Εἶναι ἡ ἱστορία τῆς πίστεως, τοῦ γένους, τῆς φυλῆς μας. Στὴν ἱστορία μας εἶναι ἐνσωπλωμένη ἡ προφητεία. Στὴν προφητεία ἡ διδασχὴ. Στὴν διδασχὴ ἡ σκέψις. Στὴν σκέψιν ἡ σοφία. Στὴν σοφία ἡ φρόνησις. Καὶ στὴν φρόνησιν ἡ οὐσία καὶ ὁ μινεὸς τῆς ζωῆς μας, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν γῆ καὶ σφραγίζεται στὸν οὐρανόν. Οὐρανοπολίτης γίνεται ὁ ἄνθρωπος ποὺ πέραςε τὴν ζωὴν του κρυμμένος στὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. 'Ό,τι κρύπτει ἡ ζωὴ τῆς γῆς εἶναι ἀποκάλυψις τῆς ζωῆς τοῦ ὑπερέραν. 'Όσον βυθίζεται ἡ σκέψις μας στὸ ἀπειρον τόσον ἀξιοποιεῖται ἡ ἐμπειρία μας. 'Η κάθε ἀναζήτησις εἶναι συζήτησις. 'Ό κάθε μονόλογος ἐξελίσσεται εἰς διάλογον. 'Η χριστιανικὴ ἐμπειρία μας τὸν ὄνει τὸς παλμὸς τῆς καρδιάς μας νὰ συλλάβωμεν καὶ νὰ ἀνακαλύψωμεν τὸς σφνγμὸς τῆς καρδιάς τοῦ Θεοῦ. Τῆς Μεγάλης καρδιάς ποὺ ζωοποιεῖ τὸ σύμπαν, καὶ συγκινεῖ τὴν κίνησιν, καὶ μετουσιώνει τὸ νόημα τῆς ζωῆς.

'Ακούω μιὰ φωνήν: 'Ιδοὺ ἐντέταλμαι σοι ἴσχυρ καὶ ἀνδρίζον, μὴ δειλιάσης, μηδὲ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα οὐ ἔαν πορεύῃ' (Ἰησοῦ Ναυῆ 1,9).

'Εμφαντικῶς σοῦ λέγω: Λάβε δύναμιν καὶ θάρρος, μὴ δειλιάσης οὔτε νὰ φοβηθῆς, διότι ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός σου εἶμαι μαζί σου εἰς ὅ,τι κάμνεις. Ἀὐτὰ εἶπε τότε ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, τὸν ἐγκάρδιον φίλον καὶ συνεργὸν τοῦ Μωϋσέως. 'Ἦτο ἡ θεία φωνὴ ποὺ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως ἐλάλησεν. Πότε; Παραμονὲς τῆς ἐξομώσεως στὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

'Αδελφοί μου. 'Ανδρες πίστεως σὰς προσφωνῶ. Καλλιεργεῖτε τὸν σπόρον ποὺ σὰς ἐπότισεν τὸ πρῶτον ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτίσματος σας. Συγκρατῆτε τὸν τροφερόν, θαλερόν βλαστόν. Τὰ ἄγωνα ὄντα ἐπιζοῦν. Διοχετεύσατε εἰς ἔργα τὴν ἀγάπην σας, πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς συναθρώπους σας. Ζῶντες τὴν ζωὴν πίστεως χριστοποιεῖτε τὸ εἶναι σας καὶ ἐκκλησιοποιεῖτε τὰ πλαίσια τῆς ὑπάρξεώς σας. Ὑπάρχει ζωὴ; Φεγγίζει φῶς. Τὸ φῶς τῆς πίστεως, μεταποιούμενον συνεχῶς εἰς φῶς δόξης. 'Ό Χριστιανισμὸς εἶναι, ὄχι σύστημα ἰδεῶν ἢ νεκρὸς ἠθικὸς κῶδιξ, ἀλλ' ἐξόρ-

μησις ἀληθειῶν ποὺ χαράσσουν τὴν μυστηριακὴν πορείαν πρὸς μεταμόρφωσιν καὶ θέωσίν μας. Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ Χριστοποίησης, λογοποίησης, θεανθρωποποίησης, ἐν ταυτῷ δὲ ἡ τριαδοποίησης καὶ ἐκκλησιοποίησης του. Τότε καὶ μόνον ἀπολαμβάνομεν τῆς ωραίας ὀπτασίας, τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν γῆν. Καὶ θὰ συσφίγγονται ὀργανικῶς πλέον, εἰς μίαν ἐμπειρικὴν καὶ βιοματικὴν ἀλληλουχίαν. Θὰ δέρονται, ἐφ' ὅσον δέωνται, εἰς τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ μας. Πόσον τὸ εὐχομαι!

Καθηκόντως ὀφείλω τὸν σεβασμὸν μου πρὸς τὸν πολὺν πρῶην Μητροπολίτην Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου κ. Ἀθανάσιον, ὅστις πατρικῶς ἀρχιερατεύσεν ἐπὶ τρεῖς καὶ πλέον δεκαετίαι, βιώσας εὐσεβῶς καὶ ποιμένας εὐδοκίμως τὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Ἡ εὐχή Του ἄς μᾶς σκιαῶν πάντοτε.

Μνημονεύω, ὡσαύτως, τὴν μνήμην τῶν ἀρχιερατευσάντων κατὰ τὴν τελευταίαν 100ετίαν μακαριστῶν Ἀρχιερέων Ρεθύμνης τῶν ἀειμνήστων Καλλινίκου, Παρίωνος, Διονυσίου, Ἱεροθέου, Χρυσάνθου καὶ Τιμοθέου. Καλοῦμαι ἐπὶ τὰ ἴχνη των νὰ βηματίσω. Εὐλαβῶς ἐν φόβῳ Θεοῦ προσέρχομαι.

Κατασπαζόμενος τὴν Θεοτίμητον Δεξιὰν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κορίθης κ. Εὐγενίου, ἐξαιτούμενος τὰς εὐχὰς τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τῆς μεγαλονήσου μας, τῶν συναποτελούντων τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον Κορίθης, ἐπικαλούμενος τὰς προσευχὰς τῶν εὐλαβεστάτων συμπρεσβυτέρων καὶ συλλειτουργῶν μας, σταυρολογῶν τὴν ἀγάπην τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ μας, τῶν Ἀρχόντων καὶ προκοίτων, τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως ταύτης, παραλελυμένος τὰ γόνατα καὶ συντετριμμένη τῇ καρδίᾳ προσέρχομαι πλέον εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἀγάπης σας.

Προσερχόμενος δὲ παρακαλῶ, ὕμνολογῶ καὶ λέγω·

«Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης· εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ Κυρίῳ» (Ψαλμ. 117,19).

«Τὰς εὐχὰς μου τῷ Κυρίῳ ἀποδώσω ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ» (Ψαλμ. 115,5). «Ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου εἰς τὰ ὄρη ὅθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου, ἢ βοήθειά μου παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» (Ψαλμ. 120, 1-2).

Μετὰ τὸ πέραν τῆς λαμπρᾶς τελετῆς τῆς ἐνθρονίσεως ὁ Σεβασμιώτατος ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν ἐπιστήμων καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, περὶ ὥραν δὲ 13.30 παρετέθη πρὸς τιμὴν αὐτοῦ γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ζεῦνια».

Βιογραφικὸν σημείωμα

Ὁ νέος Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου κ. Τίτος, κατὰ κόσμον Δημήτριος Συλλιγαράκης, ἐγεννήθη ἐξ εὐσεβῶν γονέων τῇ 10ῃ Φεβρουαρίου 1929 ἐν Νεαπόλει Κρήτης. Ἀπεφοίτησε τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου τῆς γενέτειράς του Νεαπόλεως τὸ 1948. Ἀφίχθη εἰς Ἀμερικὴν κατ'

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου κ. Τίτος

Αὐγούστου τοῦ 1948. Φοιτήσας εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Brookline, ἀπεφοίτησεν αὐτῆς τὸ 1953.

Ἀπὸ τοῦ 1953 μέχρι τοῦ 1956 ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκλήρῳξ, Διευθυντῆς τῶν Κατηχητικῶν καὶ ἐκδότης τοῦ Περιοδικοῦ τῆς Κοινότητος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Μπροῦκλιν, σπουδάζων συγχρόνως εἰς τὸ General Theological Seminary ἔλαβε τὸ 1956 τὸ πτυχίον S. T. B.

Ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου 1956 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Κωνσταντίας κυροῦ Γερμανοῦ Λιαμάδη, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Νέας Ὑόρκης, καὶ εἰς Πρεσβύτερον τῇ 4ῃ Νοεμβρίου 1956, ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου (νῦν Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας) κ. Ἰεζεκιήλ, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μπροῦκλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρέτησεν εὐόρκως ἐπὶ 14 ἔτη μέχρι τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἐπίσκοπος. Τὸ 1958, 15 Αὐγούστου, ἔλαβε τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Τὸ 1960 ἔλαβε μὲ τὸν βαθμὸν «Ἀριστα» τὸ πτυχίον του ἀπὸ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακονίας του, ἡ Κοινότης αὐτῆ ἐσημείωσε σημαντικωτάτην προαγωγὴν καὶ ἀναδιοργάνωσιν. Μερίμνη του ἀνηγέρθη τὸ Ἐκπαιδευτι-

Η ΠΤΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΥΤΗΣ*

Γ'

'Αλλά τὸ θέμα μας, πέρα τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, δηλαδὴ τῶν θετικῶν ἐκείνων γεγονότων τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἄλωσιν τοῦ 1453, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μόνον ἔν ἀρνητικὸν συμβάν. Καὶ πρῶτον τοιοῦτον γεγονὸς εἶναι ἡ σταθεροποιήσις ἐνὸς μεγάλου παράγοντος οἷον τὸ τουρκικὸν κράτος, ὅπερ τέσσαρας αἰῶνας μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ νομίζω ἐπὶ πολλοὺς ἀκόμη ἔν συνεχείᾳ, διασκελίσαν τὴν Ἀσίαν, καταλαβόν νήσους, ὄργανωθέν, ὑποτάξαν Ἕλληνας, Βουλγάρους, Σέρβους, Ἀλβανούς, Ρουμάνους, Ἀραβας καὶ ἄλλους πολυαριθμοὺς λαοὺς διεδραμάτισεν ἕνα ρόλον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Εὐρώπην καὶ ἐξακολουθεῖ, παρεμβαλλόμενον μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Σλάβων, νὰ σημαίνῃ ὡς πολιτικὸς παράγων εἰς τὴν περιοχὴν ὅπου ζῶμεν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Τοῦρκοι ἦσαν ὀλιγάριθμοι, ἠνάγκαζον τοὺς δουλωθέντας λαοὺς νὰ ἐξισλαμίζονται καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν ἰδικὸν μας, ὥστε σήμερον νὰ ἔχουν μέγα μέρος τοῦ αἵματος τῆς πατρικῆς μας κληρονομίας, ὅπερ ἔστρεψαν ἐναντίον μας ἢ τὸν ἠνάγκασαν εἰς τὴν ἀδράνειαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐπέβαλε τὸ ἀσιατικὸν πνεῦμα τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας. Ἡ ἐπίπτωσις αὕτη εἰς τὴν Βαλκανικὴν, τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν, τὴν Ἀραβίαν, ἀνέσχε τὴν ἐξέλιξιν μεγάλου μέρους τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Μεταξὺ τοῦ τελευταίου δὲν πρέπει ν' ἀγνοήσωμεν τοὺς Ἀραβας.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 339 τοῦ τεύχους τῆς 1.7.1970.

κὸν Κέντρον τῆς Κοινότητος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 1956 λειτουργεῖ κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν ὡς Ἡμερήσιον Ὀκτατάξιον Ἑλληνοαμερικανικὸν Σχολεῖον. Ἀγορασθέντων δὲ καὶ τῶν περὶ αὐτὸ οἰκοπέδων, ὑπάρχει προοπτικὴ ἐξελίξεως αὐτοῦ εἰς Ἡμιγυμνάσιον καὶ Γυμνάσιον (Junior High καὶ High School).

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος ἐκτιμῶν τὸ ἔργον εἰς τὴν δρᾶσιν του διώρισεν αὐτὸν Ἀρχιερατικὸν τοῦ Ἐπίτροπον ἐν Μπρούκλιν. Οὗτος διετέλεσε Μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου αὐτῆς καὶ τῶν Ἐφοριῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου καὶ τοῦ Γηροκομείου τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ καὶ Πρόεδρος τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου Ἀ' Περιφερείας.

Ὡς καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐδίδαξεν ἐν αὐτῇ Λειτουργικὴν καὶ Τελετουρ-

Δευτέρα ἐπίπτωσις εἶναι ὁ ἐξανασκασμὸς ἡμῶν νὰ συνδέσωμεν τὴν ἐθνότητα μετὰ τῆς θρησκείας, διότι μουσουλμάνος γενόμενος ὁ Βυζαντινὸς Ἕλληνας ἀπέβαλλε τὴν ἐθνότητα, καὶ ὅταν ἀκόμη διετήρει τὴν γλῶσσαν, καὶ συνετάσσετο μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κατακτητοῦ. Ἐπομένως ἀναγκαῖα προϋπόθεσις τῆς διατηρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνότητος ἦτο ἡ ἔμμομη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθοδοξίαν παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔρριπτε τὸν χριστιανὸν εἰς κατάστασιν πολίτου ἔχοντος λίαν περιορισμένα πολιτικὰ δικαιώματα, ὑποκειμένου δὲ εἰς βαρυτάτην φορολογίαν. Ἄλλ' ἀκριβῶς τὸ τελευταῖον τοῦτο, ὅτι ἔπρεπε νὰ δημιουργηθῇ ὑπηρετοῦσα καὶ δουλεύουσα τάξις γεωργῶν, ἐπαγγελματιῶν καὶ μικροαστῶν, ἡ ὁποία καὶ νὰ φορολογηθῆται ὑπὸ τῆς μειοψηφίας τῶν κατακτητῶν, ἐπέτρεψε τὴν διατήρησιν ἐνὸς μέρους τῶν κατακτηθέντων, ἑλληνογλώσσων καὶ ὀρθοδόξων, οἱ ὁποῖοι συνησπίσθησαν περὶ τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμά των καὶ μάλιστα περὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῶν ἀρχῶν, τὸ Πατριαρχεῖον. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ δὲν διετηρήθη βεβαίως ἀπλῶς διὰ νὰ προστατευθῇ ἡ Ὀρθοδοξία ἢ ἡ μειονότης. Ὁ Πορθητῆς ἀντελαμβάνετο ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ἡ Δύσις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὰ θρησκευτικὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ στρέφῃ αὐτοὺς ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐμπεδώσῃ ποτὲ οὗτος τὸ κράτος τὸ ὁποῖον ἐσχημάτισε καὶ νὰ μὴ στρέψῃ αὐτὸ κατὰ τῶν Φράγκων καὶ τῆς Εὐρώπης. Διὰ νὰ ἀποχωρήσῃ λοιπὸν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὰς δυτικὰς ἐπιρροάς, ἔστρεψεν αὐτοὺς πρὸς τὴν συντήρησιν τῆς Ὀρθοδοξίας, συνήσπισεν αὐτοὺς περὶ τὸ Πατριαρχεῖον, παρεχώρησε τὰ προνόμια, τι-

γικὴν. Διὰ τοῦ κοινοτικοῦ περιοδικοῦ καὶ διὰ συνεχοῦς ἀρθρογραφίας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ Ἑλληνοαμερικανικὸν Τύπον προσέφερε πολλὰς καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὸ πλήρωμα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἐξελέγη μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης τῇ 6ῃ Μαΐου 1970.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς ἄμα τῆ ἐκλογῆς του ἀνεκοινώθη: «Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή, καίτοι στερουμένη τῶν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐκλεκτοῦ κληρικοῦ Αὐτῆς, ἐν τούτοις ἐν χριστιανικῇ ἀγάπῃ ἀποδίδει πρὸς τὴν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης τὸ ἐκλεκτὸν αὐτῆς τέκνον, ἔτοιμον, ὅπως, διὰ τῆς ἐνταῦθα, ἀποκτηθείσης μορφώσεως καὶ πείρας, προστιθεμένης εἰς τὸν θερμουργὸν ζῆλον αὐτοῦ, ὑπηρετήσῃ καὶ τὴν γενέτειράν του ἐξ ἴσου εὐδόκως καὶ καρποφόρως».

νά τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ διδακτικά. Διὰ τὴν παρασκευάζη δὲ τὸν ὀρθόδοξον κληρὸν καὶ τὴν κρατὴ τὸν λαὸν ὑπὸ τὴν χαραχθεῖσαν αὐτὴν γραμμὴν ὑπάκουον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπέτρεψε τὴν οἶαν ἀφῆκεν ἐλευθερίαν τῆς εἰς πόλεις καὶ ὑπαιθρον λατρείας, καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν μοναστηρίων, ἐξ ἄλλου δὲ τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων καὶ τὴν μόρφωσιν ἀντιδυτικῶν κληρικῶν. Οὐ μόνον, ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἔστρεψε τὸ ἐπιχείρημα κατὰ τῶν Φράγκων, διότι παρέχων προστασίαν πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἐκίνει εἰς πειρασμοὺς ἀνταρσίας τὰς κτήσεις τῶν Φράγκων ἐν Ἀνατολῇ, τὰς κατοικουμένας κατὰ συντριπτικὴν πλειονοψηφίαν ὑπὸ Ἑλλήνων, ὅπως τὴν Κρήτην, ἢ ὁποῖα ἔμεινεν ἐνετική καὶ ἄνευ Ἑλλήνων ἀρχιερέων διακόσια ἔτη μετὰ τὸ 1453!

Τρίτην ἐπομένως ἐπίπτωσιν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ὑποτυπώδη κατ' ἀρχάς ὀργάνωσιν τῆς παιδείας, ἢ ὁποῖα ἦτο κυρίως γλωσσική. Ἄλλ' ἀκριβῶς μὲ τὸ νὰ εἶναι γλωσσική ἔστρεφεν εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀρχαίου λόγου, ὁ ὁποῖος ἐλαφρῶς παρηλλαγμένος ἦτο ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἐπομένως εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ μεσαιωνικοῦ μας Ἑλληνισμοῦ.

Ἐξ ἄλλου ἢ ὑποστήριξις τοῦ Ὀρθοδόξου δόγματος εἶτε δι' ἀντιρρητικῶν μελετῶν εἶτε διὰ τῆς πρακτικῆς θεολογίας δὲν ἠδύνατο νὰ γίνεταί εἰ μὴ διὰ τῆς μελέτης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀποδόσεως καὶ διαδόσεως αὐτῶν, ἐπομένως δὲ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης καὶ ρητορικῆς, ἐν ἣ ἐγράφησαν καὶ δι' ἧς συνετέθησαν τὰ ἔργα ταῦτα.

Τετάρτην ἐπίπτωσιν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἀναγκαστικὴν ἀποδημίαν τῶν Ἑλλήνων, οὐ μόνον τῶν φυγάδων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ τῶν εἰς διαφόρους αὐτὰς προσκολληθέντων λογίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ναυτίλων, τῶν ἐμπόρων, τῶν ἐργατῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι συνφικίσθησαν ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Οὐγγαρίας, εἰς τὰς Ἡγεμονίας καὶ ἀνά τὸν γνωστὸν κόσμον. Καὶ οἱ μὲν λόγιοι ἐχρησίμευσαν ὡς ἐκδότες, μελετηταὶ καὶ διδάσκαλοι, ἀλλ' αἱ κοινότητες τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἀπετέλεσαν σὺν τῷ χρόνῳ κρατίδια μέσα εἰς τὰ κράτη τὰ ὁποῖα ἰδρύθησαν, ἔχοντα ἰδίαν ἀρχάς, σχολεῖα, νοσοκομεῖα, ἐπιβάλλοντα φόρους, μορφοῦντα προσωπικότητας, ἐπιχορηγοῦντα τὴν αὐξήσιν τῆς παιδείας τῶν ὑποδούλων ἀπὸ Μακεδονίας μέχρι Κύπρου, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀνθησιν τῶν σχολείων τῆς Ἡπείρου, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Χίου, τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Σμύρνης καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας ὑφ' ἣν εὐρέθη ὁ Ἑλληνισμὸς κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821!

Συνεκροτήθη δηλονότι εἰς μείζων Ἑλληνισμὸς, διασπαρεῖς ἀνά τὸν κόσμον, σχηματίσας περιουσίας, αὐτεπίγνωσιν τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς ἀξίας του, ἀλληλεγγύην πρὸς τὴν δουλεύουσαν ὑπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦ μᾶζαν τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων. Καὶ τού-

των τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ συνεκτικὸς δεσμὸς ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἔτι ἡ γλώσσα καὶ ἡ θρησκεία, αἱ ὁποῖαι ἐμποδίζουν τὴν ταχείαν ἀλλὰ μοιραίαν πλέον ἀφομοίωσιν πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς τῶν προηγμένων πολιτιστικῶς χωρῶν, ὅπου ἔχουν ἐγκατασταθῆ οἱ ἀποικοί. Ὁ Ἑλληνισμὸς αὐτὸς ἦτο εἰς θέσιν νὰ καρπωθῆ τὰγαθὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ δι' αὐτῶν τὴν ὅλην ἐθνότητα, τὸ ΓΕΝΟΣ. Οὕτως ἐν Ἐνετίᾳ ἐτυπώσαμεν τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, διὰ τῶν ὁποίων ἐλειτούργουν ἐν Ἀνατολῇ αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μας, καὶ ἐκτὸς αὐτῶν ἐγχειρίδια γραμματικὰ καὶ σχολικά, ἐπιστημονικά, λογοτεχνικά, συγγράμματα διὰ τῶν ὁποίων ταχύτερον διεδίδετο ἡ γνώσις εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἢ μόρφωσις, ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ τυράννου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπέτρεπε νὰ λειτουργοῦν τυπογραφεῖα ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αἱ πρῶται ἐφημερίδες, τὰ πρῶτα ἐπιστημονικά περιοδικά, τὸ πρῶτον θέατρον συνεκροτήθησαν εἰς τὸν μέγαν αὐτὸν χρόνον τὸν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο καὶ ἡ σὺν τῷ χρόνῳ παρουσία πολυαρίθμων σοφῶν καὶ διαδεκριμένων Ἑλλήνων εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ἔδιδε τὴν ἐλπίδα εἰς τοὺς ὑποδούλους ὅτι ἔχουν ἀνθρώπους ἰδικούς των εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ρωσίαν, εἰς τὰς φραγκικὰς καθολικὰς ἢ προτεσταντικὰς χώρας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς θέσιν οὐ μόνον νὰ καρπῶνται τὰγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ ἐπηρεάζουν ὑπὲρ τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν των τὴν διεθνῆ γνώμην καὶ νὰ συντηροῦν παρ' αὐτῶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ Ἑλλάς καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα δὲν ἀπέθανον, δὲν ἠφανίσθησαν μετὰ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθοῦν τὴν παιδείαν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν ὑποδούλων, τὴν Ἐκκλησίαν των.

Ἐὰν ἐπροχωροῦμεν κατ' ἀνάλογον τρόπον, μακρὸς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ λόγος περὶ τῶν δυνάμεων ἐκείνων τοῦ Ἔθνους, αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν εἰς τὸ ὑπὸ ἀνατολικῆς νοοτροπίας θεοκρατούμενον τουρκικὸν κράτος καὶ ἐπέτρεψαν τὸν σχηματισμὸν ἀστικῶν ἑλληνικῶν κοινωνιῶν, μεγάλων κτηματικῶν περιουσιῶν, ἐμπορικῶν οἴκων, ναυτικῶν δυνάμεων, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ἐντὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ὀλοκλήρου τάξεως τῶν Φαναριωτῶν, ἢ ὁποῖα, ὑπηρετήσασα τὸν κατακτητὴν, ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸ δουλεῦον Γένος, καὶ ἔδωσαν εἰς τὴν δουλεύουσαν μειονότητα τὴν δυνατότητα νὰ ἔχη εἰς τὰς ἰδίας της χεῖρας δύναμιν. Γραφειοκράται, ἡγεμόνες, διερμηνεῖς, ἰατροί, προμηθευταί, ἐφοπλισταί, τραπεζίται, ναυτίλοι, ἔμποροι, γαιοκτήμονες, βιοτέχνη, μοναστικά πλουσιώταται κοινότητες, κατάρθωσαν νὰ μορφώσουν μετὰ τῆς ἐθνικῆς των συνειδήσεως καὶ δύναμιν ἢ ὁποῖα νὰ προστατεύῃ τοὺς ὑπολοίπους ἀγραμμάτους, ἀγροίκους, ἐργάτας, χωρικούς, ναύτας ραγιᾶδες. Καὶ εἰς ὅλων τὸν νοῦν ἀπὸ τοὺς Ζωσιμᾶδες μέχρι τῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀπὸ τοὺς Καλαβρυτινοὺς ἀποίκους ἐν Ἐνετίᾳ μέχρι τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ γουναράδων καὶ μεταπρατῶν τῆς Σιατίστης καὶ τῆς Καστοριάς, ἀπὸ τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον μέχρι τῆς Μεσημ-

βρίας, ἦσαν τὰ Γράμματα: «Δράξασθε παιδείας μήποτε ὀργισθῆ Κύριος», κατὰ τὸν Ψαλμωδόν!

Ἦτο τοῦτο εἰς τὰς προθέσεις τοῦ Πορθητοῦ; Ὅχι βέβαια. Ἄλλ' ἦτο ἡ νομοτέλεια τῆς Ἱστορίας, εἰς τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ πνεύματος, τῆς μοιρολατρίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας νὰ νικήσῃ τὸ Πνεῦμα. Ἡ ἰδιοφυΐα τοῦ Ἑλληνοῦ, ἡ συναίσθησις τῆς πολιτιστικῆς του ὑπεροχῆς, ἡ πίστις του ὅτι κατεῖχε τὴν ἀλήθειαν, ἡ εὐγένεια ὅτι ἦτο ἀπόγονος, ἡ ἐλπίς ὅτι θ' ἀναστῆ.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἡ λιάν συνοπτικὴ αὕτη ἀναδρομὴ καὶ ἡ τοποθέτησις τῶν γεγονότων εἰς τόσον χρονικῶς περιορισμένα πλαίσια ἑνὸς ἐπιμνημοσύνου λόγου, ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ ἀκόμη ἂν ἱκανοποίησε τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν μου καὶ τὰς ζητήσεις των.

Δ'

Μακαριώτατε, Κυρίαί, Κύριοι.

Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος θὰ ἐορτάσωμεν οἱ Πανέλληνες τὴν ἑκατοστὴν πεντηκοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς Μεγάλης Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ὅτε ἠδυνήθημεν νὰ ἀντιταχθῶμεν εἰς τὴν καταπίεσιν καὶ ν' ἀποτινάξωμεν, ἔστω καὶ εἰς περιορισμένον γεωγραφικῶς χῶρον, τὸν ἀπὸ τοῦ 1453 ἐπιβληθέντα ἡμῖν ζυγόν. Καλὸν εἶναι νὰ ἐννοήσῃ τὸ Ἔθνος ὅτι ἡ Ἐπανάστασις ἐκείνη δὲν ἐγένετο αὐθαρεῖ καὶ ἐξ αὐτομάτου, ἄνευ μακρᾶς προετοιμασίας καὶ χωρὶς τὴν συνδρομὴν τῶν παραγόντων τοὺς ὁποίους ἀνωτέρω ἠθέλησα νὰ διαγράψω, ἔστω καὶ δι' ὀλίγων. Καλὸν εἶναι νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι, ἂν ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος δὲν ἐπιπτε πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ εἰς τὸ Βυζάντιον ἀλλὰ ἔφευγεν ἢ ἂν παρεδίδοτο εἰς τοὺς Τούρκους, ἂν ἡ Ὁρθοδοξία δὲν συνήσπιζε τὸ Ἔθνος, ἂν δὲν ἀνεπτύσσετο ἡ παιδεία, ἂν δὲν διειθηρεῖτο ἡ γλῶσσα, ἂν δὲν ἐκρατοῦντο αἱ ἱεραὶ παραδόσεις μας, τότε Ἐπανάστασις τοῦ 1821 δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ. Διότι ἔθνος ἄτιμον καὶ δειλὸν καὶ προδῶσαν τὴν πίστιν του ἢ λησμονῆσαν τὴν γλῶσσαν του ἢ περιφρονῆσαν τὰς παραδόσεις του ἢ ἀποβαλὸν τὸν ἡρωϊκὸν του χαρακτήρα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιζήσῃ καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν κόσμον νὰ βοηθηθῆ, νὰ σχηματίσῃ κράτος καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆ τὸ ἀνεξάντλητον κεφάλαιον τοῦ παρελθόντος. Αὐτὸ

τὸ παρελθὸν καὶ αἱ παραδόσεις μας ἐξησφάλισαν τὴν ἐπιβίωσίν μας καὶ τὸ μέλλον μας.

Διὰ τοῦτο στρέφομεν τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὰς ψυχὰς μας πρὸς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Κων/λεως, Ἑλληνας καὶ ξένους, ἐνωτικὸς καὶ ἀνθενωτικὸς, λαϊκὸς καὶ κληρικὸς, στρατιώτας καὶ πολίτας, ναυμάχους καὶ ἀμάχους, καὶ τοὺς πεσόντας καὶ τοὺς δουλωθέντας καὶ πωληθέντας ἀνὰ τὰ σκλαβοπάζαρα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν μαρτυρικὸν βασιλέα, τὸν τελευταῖον Ἑλληνα αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον, ὁ ὁποῖος, «τὸν ἐπικείμενον τῇ Πόλει προφανῆ κίνδυνον ὄρων αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ δυνάμενος αὐτὸν ἐκσῶσαι καὶ πολλοὺς ἔχων τοὺς πρὸς τοῦτο παρακαλοῦντας, οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶλε τὸ ξυναποθανεῖν τῇ πατρίδι τε καὶ τοῖς ἀρχομένοις, μᾶλλον δὲ καὶ προαποθανεῖν αὐτός» (Κριτόβουλος LXXII), ἦτοι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ δυνάμενος νὰ φύγῃ καὶ νὰ διασώσῃ μετὰ τῆς ζωῆς του τὰ ὑπάρχοντά του καὶ τοὺς ἀνθρώπους του, ἐπροτίμησε νὰ μείνῃ καὶ νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ συναποθάνῃ μετὰ τῆς Πατρίδος καὶ τῶν ἀρχομένων ὑπ' αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ νὰ προαποθάνῃ ὁ ἴδιος, νὰ πέσῃ ἡρωϊκῶς, γενόμενος πρότυπον καὶ σύμβολον καὶ ἀναβαθμὸς πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, τῆς ὁποίας ἐτύχομεν οἱ Νεοέλληνες μετὰ ταῦτα. Καὶ μετ' ἐκείνου στρέφεται ἰδιαίτερος ἡ ψυχὴ μας πρὸς τὸν μεγαλόψυχον παραστάτην καὶ πρωθυπουργὸν του Λουκᾶν Νοταρᾶν, θυσιάσαντα, μετὰ τὴν ἄλωσιν, καὶ τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὸν ἑαυτὸν του, διὰ νὰ μὴ μιάνη τὸ ἑλληνικὸν αἷμα καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα τοῦ τέκνου του.

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει Ἑλληνισμός, ἐφ' ὅσον ἡ Ὁρθοδοξία θὰ εἶναι συνδεδεμένη μετ' αὐτοῦ, ἀνὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνας τὰ ὀνόματά των θὰ εἶναι ἀθάνατα, ἡ δόξα των ἄφθιτος, τὰ παθήματά των θὰ πρόκεινται πρὸ ἡμῶν ὡς μεγάλα ὑποδείγματα ἠθους, πίστεως, ἀρετῆς, αὐτοθυσίας!

Τῶν προμάχων τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶη αἰωνία ἡ μνήμη!

(10 Μαΐου 1970) ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Η ΘΕΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Τούτων ούτως έχοντων είναι προφανές, ότι μέχρι της δευτέρας Παρουσίας θα υπάρχουν εν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁμοῦ ἅγια καὶ ἁμαρτωλὰ μέλη, σῖτος ἅμα καὶ ζιζάνια, ὡς προεῖρηται. Καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ λοιπὸν ἀνήκουσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς μέλη της. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀγιοποίησις καὶ ἡ σωτηρία αὐτῶν εἶναι τὸ κύριον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο σαφῶς συνάγεται ἐκ τε τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων ἀγιογραφικῶν χωρίων: Ματθ. 13,24 ἐξ. 47 ἐξ. 22,2 ἐξ. 18,23 ἐξ. 25,14 ἐξ. 32 ἐξ Β' Τιμ. 2,20. Πράξ. 5,1 ἐξ. Α' Κορ. 5,1 ἐξ.⁴⁰ ὡς καὶ ἐκ τῆς στάσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν Μοντανιστῶν καὶ βραδύτερον τῶν Δονατιστῶν. Ὅπως ἐξ ἄλλου εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἀγιαστικῶν καὶ παιδαγωγικῶν μέσων της ὠδήγησεν εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν σωτηρίαν πλήθη ἁμαρτωλῶν μελῶν της, ἐνῶ παραλλήλως ἀνέδειξε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀναρίθμητα ἕτερα πλήθη ἀφανῶν ἁγίων καὶ ἡρώων τῆς ἀρετῆς, οἵτινες εἶναι αὐτῆς τὸ «καύχημα... οἱ τοῖς τῶν ἀρετῶν ὑψώμασιν ἐμβεβηκότες»⁴¹. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, ἡ μετὰ τῶν ἁγίων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνύπαρξις καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ γενικῶς ἡ ἐμπειρικὴ πραγματικότης οὐδόλως ἐπηρεάζουσιν ἢ παραβλάπτουσι τὴν οὐσιαστικὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας καθ' ἑαυτήν, ἐφ' ὅσον εἶναι αὕτη τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ «ἅπασα ἡ λειτουργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», ἀγιαζομένη ἀπὸ τῆς ἁγίας Κεφαλῆς της καὶ παραμένουσα πάντοτε ἄθικτος καὶ ἄσπιλος καθ' ἑαυτήν ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἀτελειῶν εὐαρίθμων τινῶν μελῶν της, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν πρὸς Κορινθίους καὶ Γαλάτας ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐνθα ἐσημειώθησαν παρόμοια φαινόμενα. «Ἡ ἀγιότης, λοιπὸν, τῆς Ἐκκλησίας δὲν παραβλάπτεται ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἀτελειῶν τῶν μελῶν αὐτῆς. Αὐταὶ κατ' οὐδένα λόγον ἰσχύουσι νὰ

μειώσωσιν ἢ νὰ ἐξαντλήσωσι τὴν ἀνεξάντλητον ἀγιότητα τῆς θείας ζωῆς, ἥτις ἐκ τῆς θείας Κεφαλῆς της Ἐκκλησίας διαχέεται καθ' ἅπαν τὸ σῶμα»⁴². Τῷ ὄντι, ἐφ' ὅσον οἱ χριστιανοὶ φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν ἀνεξάλειπτον χαρακτῆρα τοῦ ἁγίου βαπτίσματος⁴³, ζῶντες ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ παναγίου Θεοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ του δεδικαιωμένοι καὶ μεταλαμβάνοντες τῶν ἁγίων μυστηρίων αὐτῆς, ἐξαγιάζονται διὰ τῆς δι' αὐτῶν μεταδιδομένης αὐτοῖς θείας χάριτος, καθιστάμενοι ἅγια μέλη τοῦ ἁγίου σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ δυνάμενοι νὰ προσεύχωνται διὰ τοῦ ψαλμικοῦ (85,2): «φύλαξον τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ὁσος (ἅγιος) εἰμί». Δι' ὃ καὶ ἡ Ἐκκλησία προσφέρει «τὰ ἅγια τοῖς ἀγίοις»⁴⁴. «ἅγιοι» δὲ ὡς «Πνεύματος Ἁγίου καταξιοθέντες»⁴⁵. Διότι αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡγίασεν αὐτοὺς καὶ ὄλην τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἤδη διὰ τῆς σαρκώσεώς του καὶ ἀναλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως⁴⁶, καὶ εἶτα

42. Ἀγλωσισ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας ἐνώπιον τοῦ β' Συνεδρίου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἐν Evanston τῷ 1954, παρὰ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Π², σ. 1072. Πρβλ. καὶ Ἰ. Πούλου, Ἐν Πνεύμα καὶ ἡ Νύμφη, Ἀθήναι 1951, σ. 68/9: «Τὸ ἀθάνατον ἀπόθεμα τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας πότε ἐκχειλίζει εἰς τὸ πεδῖον τῆς ἱστορίας αὐτῆς καὶ πότε ἀποσύρεται. Ἡ ἀγιότης της εἶναι ρευστή. Ὑπνοῦται εἰς μίαν ἄμωπτην καὶ εἰς μίαν παλφοῦσαν τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε πλημμυρίζει καὶ ἄλλοτε ἐγκαταλείπει μεγάλα τμήματα τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας... Καὶ τοῦτο συμβαίνει, διότι ἡ Ἐκκλησία ἀναλόγως κάθε φορᾶν μετὰ τὴν ἁμαρτωλότητα ἢ τὴν ἀγιότητα τῶν μελῶν της πλησιάζει ἢ ἀπομακρύνεται — μετὰ τὸς κλυδωνισμοὺς τοῦ ἀγῶνός της ἐναντίον τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ σκότους — τὴν ἀόρατον ἀκεραιότητά της, τὸν ἀφανῆ ἀλλ' ὑπαρκτὸν χῶρον τοῦ ἀναστήματός της, ἀπὸ τὸν ὅποιον τὸ Πνεῦμα δὲν ἀπολείπει ποτέ. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν ἱστορικὴν της διαδρομὴν, διέρχεται περιόδους πνευματικοῦ πλοῦτος ἢ γυμνότητος. Πάντοτε ὅμως, ἔστω καὶ βραδέως, ὑψοῦται ὡς μυστικὴ Βαβέλ, τῆς ὁποίας οἱ λίθοι εἶναι οἱ ἀναγενηθέντες ἐν Πνεύματι, οἱ πιστοί. Αἱ ἱστορικαὶ περιπέτειαι τῆς Ἐκκλησίας δὲν κατορθώνουν νὰ σβέσουν τὴν ἀκοίμητον φλόγα τοῦ Πνεύματος, ἡ ὁποία ἀνήφθη ἅπαξ διὰ παντός εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ οὐδέποτε πρόκειται νὰ σβεσθῇ, οὔτε νὰ ἄρουν ὀλοτελῶς τὸν θησαυρὸν της, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀγιότης. Κατὰ πάσας τὰς στιγμὰς τοῦ βίου της ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἅγια. Διότι τὸ Πνεῦμα δὲν τὴν ἐγκαταλείπει».

43. Πρβλ. Γρηγορίου Νύσσης, Λόγ. ἀντιπ. κατὰ Εὐνομίου 3, PG 45, 592, ὅτι τὸ βάπτισμα εἶναι «ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς εὐλογίας», ὡς εἶδμεν.

44. Παρὰ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Π², σ. 309.

45. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατήχ. 23,19, PG 33, 1124. BEP 39, 262. Ἐπ' αὐτοῦ παρετήρησεν ὁ F. Heiler, μν. ἔ. σ. 549 ἐξ.: «τὰ ἅγια τοῖς ἀγίοις — dieser das Mysterium tremendum ankündigende priesterliche Kommunionruf der östlichen Liturgie und seine Beantwortung durch die Gemeinde: εἰς ἅγιος, εἰς Κύριος... drückt am klarsten den Heiligkeitsglauben der Ostkirche aus».

46. Πρβλ. καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Κατὰ ἀνθρωπομορφιστῶν 5, PG 76, 1088: «Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἀνθρώπος γέγονεν ὁ μονογενὴς Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἅγια γέγονεν αὐθις ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, πρὸς αὐτὸν διὰ δικαιοσύνης ἀναμορφωμένη καὶ ἁγιασμοῦ». Συναφῶς παρατηρεῖ καὶ ὁ G. Weigel, ἐνθ' ἀν. σ. 189/90, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, «being Christ prolonged, is all-holy and yet made up of sinners who must be built up to the stature of the full Christ. For him the faithful are the saints, not because of their own sinlessness, but because they live, act, think and pray in Christ who certainly is sinless because He is truly the Son of God».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 328 τοῦ τεύχους τῆς 15.6.1970.

40. Πρβλ. καὶ Ἰουστίνου Ἀποκρ. πρὸς Ὁρθοδόξους 22, BEP. 4, 83: «Εἰ μὲν ἐστὶ τὰ ζιζάνια, ἀνάγκη καὶ τὸν σῖτον ἐκ γὰρ τῆς ἀλλήλων παραθέσεως ὁ μὲν σῖτος γνωρίζεται ὅπερ ἐστίν, ὡσαύτως καὶ τὰ ζιζάνια· καὶ θατέρου μὴ ὄντος, οὐδὲ τὸ ἕτερον γνωρίζεται, ὅπερ ἐστίν». Σχετικῶς ὁρθῶς παρετήρηθη, ὅτι αὐδὲν εἶναι ἀσυνέπεια ἢ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑμνησις τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἢ ἀφ' ἑτέρου ὁμολογία τῆς ἀδυναμίας καὶ τῶν συγγῶν ἠθικῶν πτώσεων τῶν μελῶν της, καθ' ὅτι ἡ ἀδυναμία αὕτη δὲν βασίζεται ἐπὶ πεπληνημένων διδασκαλιῶν τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐπὶ ἐλλείψεως μέσων τῆς χάριτος, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς καταχρήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀποκρούσεως τῆς θείας χάριτος». (N. Γεωργιοπούλου, μν. ἔ. σ. 107. K. Allgermissen, Konfessionskunde, Paderborn 1957, σ. 81).

41. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Εἰς Ἡσ. 5,4, PG 70, 1337. Καὶ ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀγαθοποιὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, ποιεῖται τὴν ἐπομένην σύγκρισιν: «Ἡ μὲν κίβωτός παρελάμβανε τὰ ζῶα καὶ ἐφύλαττε ζῶα· ἡ δὲ Ἐκκλησία παραλαμβάνει τὰ ζῶα καὶ μεταβάλλει· οἷον τι λέγω· εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἰεραὶ καὶ ἐξῆλθεν ἰεραὶ· εἰσῆλθε λύκος καὶ ἐξῆλθε λύκος· εἰσῆλθέ τις ἰεραὶ ἐναυθα καὶ ἐξέρχεται περιστέρα· εἰσέρχεται λύκος καὶ ἐξέρχεται πρόβατον· εἰσέρχεται ὄφις καὶ ἐξέρχεται ἀρνίον, οὐ τῆς φύσεως μεταβαλλομένης, ἀλλὰ τῆς κακίας ἐλαυνομένης». (Περὶ μετάνοιας, ὁμιλ. 8,1, PG 49, 336/7).

διὰ τῆς ἐξίλαστηρίου ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσίας του, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐξακολουθεῖ παρέχων τοῖς πιστεύουσι καὶ μετανοοῦσι τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τὸν ἁγιασμὸν διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τῶν τῆς μετανοίας καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας, ἰώμενος οὕτω τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας τῶν ἀσθενούντων ἠθικῶς μελῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀγιότης τῆς ὁποίας οὕτω παραμένει ἄθικτος καὶ ἀτρωτος ἐξ αὐτῶν, ἐξασφαλιζομένη ὑπὸ τῆς θείας Κεφαλῆς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦθ' ἕπερ ἐκφράζει ἡ παράστασις τῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς ἀσπίλου νύμφης τοῦ Χριστοῦ. Ἐκ τούτων δὴλον, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἕτινα διὰ τοῦ βαπτίσματος δικαιούμενα εἰσέρχονται εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἁγιασμοῦ, τὸ ἐξικνούμενον μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐκάστου θανάτου, ὀφείλουσι νὰ ἀγωνίζωνται συνεχῶς καὶ ἀκαταπαύστως, ὅπως προκόπτωσιν ἐν τῷ ἁγιασμῷ διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων, «μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργαζόμενα» (Φιλιπ. 2,12), ἵνα γίνωσιν ὠλοκληρωμένοι ἅγιοι καὶ τέλειοι, ὡς ὁ Πατὴρ αὐτῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἅγιος καὶ τέλειός ἐστιν (Α' Πέτρ. 1,16. Ματθ. 5,48), συμφώνως καὶ πρὸς τὸ Ἀποκ. 22,11 «ὁ δίκαιος δικαιούσῃν ποιησάτω ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι». Εἶναι δὲ προφανές, ὅτι ἡ («ἀσκησις») τῆς ἀγιότητος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ ἐν τῷ ἐπιγεῖῳ βίῳ δὲν ἔχει πέρας, ἀλλὰ δὲν δύναται βεβαίως νὰ φθάσῃ καὶ ἐξισωθῇ πρὸς τὴν ἀπειρον ἀγιότητα τοῦ μόνου ἀπείρως ἁγίου Θεοῦ ἢ πρὸς τὴν ἐξ ἧς πηγάζει ἡ ἀτομικὴ τῶν μελῶν ἀγιότης ἀκένωτος καὶ ἀστείρευτος πηγὴ τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας. Διότι, ὡς παρετηρήθη, «ὀμιλοῦντες περὶ τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὀμιλοῦμεν πρὸ παντὸς περὶ τῆς ἀγιότητος ἣν χορηγεῖ ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ ἡ ἀγιότης ἦν φθάνουσι ἢ πραγματοποιοῦσι τὰ μέλη τῆς, προέρχεται ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης»⁴⁷.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἁγία Ἐκκλησία ὀφείλει ὁμοίως διὰ τῶν ἁγιαστικῶν τῆς μέσων νὰ ἐξαγιαζῆ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ μέλη αὐτῆς μέχρι τοῦ ἀκροτάτου ἐφικτοῦ βαθμοῦ, παιδεύουσα αὐτὰ «εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ» (τοῦ Θεοῦ, Ἐβρ. 12,10). Καὶ πράγματι ἡ Ἐκκλησία ἐπιτυγχάνει τὸν ἁγιασμὸν, τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ἀνθρώπων ἐνθεν μὲν διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, τοῦ διαφωλασσομένου ἀναλλοιώτου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ, ἐνθεν δὲ διὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων, δι' ὧν πάντων μεταδίδεται εἰς τοὺς πιστεύοντας ἡ ἁγιοποιὸς χάρις πρὸς ἐνάσκησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ ἀποφυγὴν τῶν ἁμαρτιῶν. Ἰδίως ὁ θεῖος λόγος καὶ τὰ ἱερὰ μυστήρια εὐρίσκονται ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας, ἐπιτυγχάνοντα τὸν ἁγιασμὸν καὶ τὴν τελείωσιν τῶν πιστῶν καὶ ἐκφράζοντα τὴν ἀγιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας⁴⁸. Ἐν πρώτοις ὁ ἁγιασμὸς τῶν μελῶν τῆς

Ἐκκλησίας ἄρχεται διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, ἐν τῷ ὁποίῳ «ἀπελούσασθε, ἡγιασθήτε, ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (Α' Κορ. 6,11). Ἰδιαζόντως τονίζει ὁ Ἀπόστολος, ὅτι «ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν» (Ρωμ. 6,3) καὶ τὴν ἀνάστασιν, γινόμενοι οὕτω μέτοχοι τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ μεθιστάμενοι «ἐν καινῇ τινι ζωῇ μετὰ τὸ βάπτισμα»⁴⁹, διότι «ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν... οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσομεν» (Ρωμ. 6,4)⁵⁰. Εἶτα διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος ἀγιάζεται ἕκαστον νέον μέλος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς «σφραγιδος δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου», συμβολιζομένης οὕτω τῆς Πεντηκοστῆς, ὡς συμβολίζεται διὰ τοῦ βαπτίσματος ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου. Ἡ δὲ θεία εὐχαριστία εἶναι ἀένσος καὶ ἀστείρευτος πηγὴ ἁγιασμοῦ τῶν κοινοῦντων αὐτῆς πιστῶν καὶ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, κεκτημένη μοναδικὴν ἐκκλησιολογικὴν σημασίαν, ὡς εἵπομεν ἐν τοῖς προηγούμενοις. Ἀλλὰ καὶ ἡ μετάνοια διὰ τῆς ἀφέσεως τῶν μετὰ τὸ βάπτισμα ἁμαρτιῶν ἐξαγιαζει τὰ μετανοοῦντα ἁμαρτωλὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ὁμοίως καὶ τὰ ὑπόλοιπα μυστήρια τῆς ἱερωσύνης, τοῦ γάμου καὶ τοῦ εὐχελαιίου ἄγουσι τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν ἁγιασμὸν, ὑπηρετοῦντα διαφοροτρόπως καὶ προάγοντα τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας ὁμοῦ μετὰ τῶν προηγούμενων μυστηρίων. Ἡ διὰ τούτων χορηγοῦμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀγιότης ἐξαγιαζει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἐκφαινομένη ἰδίως ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ, τῇ ἁγίᾳ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ ἠθικῇ ζωῇ τῶν πιστῶν καὶ μάλιστα τῶν μοναζόντων καὶ πάντων τῶν ἁγίων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει⁵¹. Τοιοῦτοτρόπως συναύξεται ἡ ἀγιότης καθόλου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μελῶν αὐ-

49. Θεοδώρου Μοψουεστίας, Εἰς Ρωμ. 6,3, PG 66, 801.

50. Πρβλ. καὶ Ἰωάννου Χρυσόστομου, Κατήχ. 1,2, PG 49, 226. Μ. Ἀθανασίου, Κατὰ Ἀρειανῶν, λόγ. 3,33, PG 26, 396: «Ὡσπερ γὰρ ἐκ γῆς ὄντες πάντες ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθνήσκομεν, οὕτως, ἀνωθεν ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος ἀναγεννηθέντες, ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιούμεθα, οὐκέτι ὡς γῆνης, ἀλλὰ λοιπὸν λογωθεῖσθαι τῆς σαρκὸς διὰ τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον, ὅς δι' ἡμᾶς ἐγένετο σὰρξ».

51. Περὶ τῆς ἀγιότητος γενικῶς γράφει ὁ E. Mersch, μν. ξ. II, 230/1: «Sainteté, toujours réalisable, puisque le précepte est mesuré par la force et la lumière intérieurs; sainteté universelle, puisque tous, ayant les ressources humaines, ont ce qui y est requis; sainteté transcendante, puisqu' elle s' insère comme un membre dans la sainteté de l' Homme-Dieu rédempteur et que, comme il est lui l' image consubstantielle du Père, elle rend les chrétiens parfaits comme le Père céleste est parfait; sainteté collective où, toutes ne constituant qu' une seule sainteté d' ensemble, toutes seront commencées, continuées, complétées, expliquées, nuancées, appuyées les unes par les autres, intérieures certes chacune à chacune, comme est la vie chrétienne et la qualité de membre du Christ, mais intérieures dans un rattachement à tous et une solidarité. Sainteté peu remarquable, sans doute, quand on la regarde en son isolement apparent, mais splendide quand on la regarde en son rattachement avec le tout: splendide de la splendeur du tout».

47. S. Bulgakow, L' Orthodoxy, Paris 1958, σ. 137.

48. Κατὰ τὸν F. Heiler, μν. ξ. σ. 549, ἡ ἀγιότης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας «ist göttliches Gnadengeschenk, das den Gläubigen sichtbar vermittelt wird durch die Mysterien der Taufe und des Chrisma, der Eucharistie und der zu ihrer Vollziehung nötigen Priesterweihe».

ΙΑΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ 73^ῃ Συνεδρία αὐτῆς τῆς 24-6-1970, προτάσει τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερονώμου, ἀφ' ἐνός μὲν ἀπεφάσισε τὴν παρὰ τῶ ἐν τῇ Ἱ. Μ. Πεντέλης Διορθοδόξῳ Κέντρῳ σύστασιν τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῶν Μουσικῶν Σπουδῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνέθεσε τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κοζάνης κ. Διονύσιον. Δημοσιεύομεν κατωτέρω τμημα Εἰσηγήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Θ. Λατρείας καὶ Τέχνης Μον. Συν. Ἐπιτροπὴν. Ἡ Εἰσηγήσις αὕτη, γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀκολούθως ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ὑπεβλήθη ὡς πρότασις εἰς τὴν Καλλιτεχνικὴν Ἐπιτροπὴν Ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ ἐγένετο δεκτὴ, ἐνταχθεῖσα εἰς τὸ γενικὸν Προγράμμα τοῦ Ἑορτασμοῦ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ ὡς ἀνωτέρω Συνεδρία αὐτῆς ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν ταῦ Μακαριωτάτου, ὅπως ἡ Ἱερά Μονὴ Πεντέλης ἀναλάβῃ τὴν δαπάνην πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ἐν τῇ Εἰσηγήσει ἔτους, καθὼς καὶ ἑτέρου συλλογικοῦ συγγράμματος ἐπ' ἐκκαιρία τοῦ ἐθνικοῦ ἑορτασμοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρθοδοξία καὶ Νέος Ἑλληνισμός», ἀποτελοῦντος μέρος τοῦ ὑπὸ τῆς Μ.Σ.Ε. Λατρείας καταρτισθέντος καὶ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐγκριθέντος Προγράμματος συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἐθνικὸν ἑορτασμόν.

Τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ τὰς λοιπὰς Ἑλληνοφώνους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἀπασχολεῖ τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἢ Βυζαντινῆς μουσικῆς. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν Ἑλλαδικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐν τῇ θείᾳ Λατρείᾳ ἀπὸ αἰώνων μουσικὴ εἶναι κληρονομία τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, διασώζει δὲ στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς. Διὰ τοῦτο ὀνομάζεται Ἑλληνικὴ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἀποτελεῖ ἐθνικὸν πνευματικὸν κεφάλαιον τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ.

Ὡς Ἑλληνικὴ, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ εἶναι ὁ ἕτερος κλάδος τῆς ἐθνικῆς μας μουσικῆς, δηλαδὴ τῆς μουσικῆς τῶν Ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν. Ὑπάρχει ὁμως πολλὴ ἀντιλογία καὶ μεγάλη διαφορὰ

τῆς, μέχρις ὅτου τελειωθῇ ἐν τῶ οὐρανῷ ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ διανύσει τὴν μακρὰν πρὸς τὸν ἀγιασμόν ἐπιγειον πορείαν τῆς. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως, ἄρα, ταύτης ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας δέον νὰ νοῆται οὐ μόνον ὄντολογικῶς καὶ ἠθικῶς, ὡς προεῖρηται, ἀλλὰ καὶ δυναμικῶς καὶ προοδευτικῶς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐν τῶ σταδίῳ τοῦ ἀγιασμοῦ χωροῦντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν τελείωσιν καὶ τὴν δυνατὴν ἐξομοίωσιν αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

γνώμων περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, καθὼς αὕτη ἐφθασε μέχρις ἡμῶν καὶ ψάλλεται σήμερον εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀντιλογία αὐτῇ μεταξὺ τῶν ξένων καὶ τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδικῶν μας μεταξὺ τῶν, προέρχεται εἴτε ἐξ ἐπιδράσεως τῆς μουσικῆς τέχνης τῆς Δύσεως εἴτε ἐξ ἀβασανίστου ἀποδοχῆς τῶν ἐπιστημονικῶν πορισμάτων τῶν ξένων μουσικολόγων. Διότι εἰς τὴν Δύσιν ἡ Βυζαντινὴ ἢ μεσαιωνικὴ μουσικὴ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐπιστημονικῆς μελέτης ἀπὸ μιᾶς ἤδη ἑκατονταετίας. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν σήμερον εἰς τὴν Δύσιν ἐπιστημονικὴν γνώμην, ἡ μουσικὴ, τὴν ὁποῖαν σήμερον ψάλλομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐδέχθη τόσῃ ἀνατολικὴν ἐπίδρασιν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας, ὥστε οὐδεμίαν πλέον σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ Βυζάντιον.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει σημασίαν ὄχι μόνον ἐκκλησιαστικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴν, διότι ἀμφισβητεῖται εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ ἐνότης τῆς παραδόσεως τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἀλλὰ παραμένει ἀνεξήγητον πῶς ἡ μὲν λαϊκὴ μουσικὴ, ἡ ποίησις, ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐξελίχθησαν ὀργανικῶς καὶ φυσικῶς ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν μέχρι σήμερον, ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ ἐνοθεύθη καὶ ἐφθάρη τόσον, ὥστε νὰ διακοπῇ ἡ παράδοσις τῆς. Καὶ ἐνῶ εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία διέσωσε τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τῶν ὑποδούλων, εἶναι ἐτέρωθεν ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἡ Ἐκκλησία αὕτη μετὰ τὴν συντηρητικότητά της ἐδέχθη τόσον βαθεῖαν βαρβαρικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μουσικὴν τῆς λατρείας τῆς.

Ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι σήμερον τὸ ὑπὲρ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ἐνδιαφέρον ὑπῆρξεν ἀπλῶς πρακτικόν. Τῷ 1837 διὰ Διατάγματος τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος συνεστήθη ἐν Ἀθήναις «Σχολεῖον Ψαλτικῆς», πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῶν μουσικῶν γνώσεων παρὰ τῶ λαῷ καὶ τελειοποίησιν τῆς ψαλμωδίας, «ἥτις συνεργεῖ οὐσιωδῶς εἰς τὸν ἠθικὸν ἐξευγενισμόν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸν καλλωπισμόν τοῦ βίου». Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ἡ Γραμματεία τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐπεφορτίζετο τὴν σύστασιν ἐθνικῆς μουσικῆς ἐταιρείας «πρὸς διάδοσιν μουσικῶν γνώσεων εἰς τὸ ἐσωτερικόν καὶ ἐν ταῦτῳ πρὸς βελτίωσιν τῆς εἰς εὐσέβειαν τόσον συντελοῦσης ἐκκλησιαστικῆς ψαλτικῆς». Ὑπὸ τὴν λέξιν «Ψαλτικὴ» νοεῖται πάντοτε ἡ βυζαντινὴ ψαλμωδία.

Τῷ 1904 ἰδρύθη ἐν τῶ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Σχολὴ Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἡ διδασκαλία τῆς ὁποίας ἀνετέθη εἰς τὸν Κωνστ. Ψάχον, ὅστις ἀπεστάλη ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰς Ἀθήνας. Σκοπὸς τῆς Σχολῆς ἦτο καὶ παραμένει αἱ διδασκαλία τῆς κατὰ παράδοσιν

'Εκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς πρὸς ἐντελῆ μὀρφωσιν ἱεροψαλτῶν». Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ διδάσκειται ἐπίσης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιτυχῶς καὶ πιστῶς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Ὁδεῖα τῆς Πρωτεύουσας καθὼς καὶ ἰδιωτικῶς καὶ ἐμπειρικῶς ὑπὸ τῶν ψαλτῶν. Εἰς τὰ ἀνώτερα πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ κινήσεις τις τῶν ψαλτικῶν Συλλόγων καὶ Σωματείων εἰς τὴν Πρωτεύουσαν καὶ τὰς Ἐπαρχίας, καθὼς καὶ ἡ ἔκδοσις εἰδικῶν περιοδικῶν καὶ ἡμερησίων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπαγγελματικῶς χαρακτηρῶς.

Ἔλα τὰ ἀνωτέρω δὲν συνιστοῦν ἐπιστημονικὴν μελέτην καὶ ἔρευναν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Ἡ περὶ Μουσικῆς ἐπιστήμη, δηλαδὴ ἡ Μουσικολογία, εἶναι μία εὐρυτάτη ἐπιστήμη, ἄγνωστος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰδικώτερον ἢ ἐπιστημονικὴ σπουδὴ τῆς Βυζαντινῆς ἢ Μεσαιωνικῆς Μουσικῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι κλάδος τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν κυρίως ἀπὸ τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἐξῆς.

*

Ἄ ἑορτασμὸς τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως εἶναι μία ἀρίστη εὐκαιρία διὰ τὴν σύστασιν ἑνὸς ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: **ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**. Τὸ ἴδρυμα τοῦτο θὰ εἶναι ἡ στέγη καὶ τὸ κέντρον μελέτης καὶ ἐρεύνης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Θὰ συγκεντρωθοῦν καὶ θὰ ταξινομηθοῦν ἐπιστημονικῶς εἰς τὸ ἴδρυμα χειρόγραφοι κώδικες, ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ εἰδικαὶ μελέται, μουσικὰ ὄργανα, μαγνητοφωνικαὶ ταινίαι καὶ φωτογραφικοὶ δίσκοι, σύγχρονα ἐπιστημονικὰ εἰδικὰ ὄργανα ἀκουστικῆς καὶ φωνοληψίας καὶ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν στοιχειωδῶν μέσων τῆς ἐπιστημονικῆς σπουδῆς καὶ ἐρεύνης, ὑπὸ μίαν κατάλληλον στέγην, ὡς σπουδαστήριον καὶ βιβλιοθήκην, ἐπιστημονικῶν ὁμιλιῶν καὶ ἀνακοινώσεων.

Θέματά τινά ἐπὶ μέρος, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Βυζαντινῆς Μεσαιωνικῆς Μουσικῆς, εἶναι τὰ ἐξῆς: α') Ἐκδοσις κριτικῆ ὄλων τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, Βυζαντινῶν καὶ Λατινικῶν περὶ μουσικῆς συγγραμμάτων. β') Χειρόγραφοι κώδικες εἰς Μονάς, ἐπιστημονικὰ ἴδρύματα καὶ Βιβλιοθήκας ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Κατάλογος τῶν χειρογράφων καὶ μικροταινίαι. γ') Παλαιογραφία καὶ Στενογραφία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. δ') Ἱστορία καὶ μορφολογία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. ε') Ἐπιστημονικὸς καθορισμὸς τῶν διαστημάτων καὶ τῆς ἐνοίας τῆς κλίμακος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. στ') Κατασκευὴ μουσικοῦ ὄργανου διὰ τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τῶν Βυζαντ. μελωδιῶν. ζ') Ἡ σύγχρονος Βυζαντ. μουσικὴ γραφὴ καὶ ἡ διεθνὴς γραμμικὴ (πεντάγραμμος). η') Μεταγραφὴ εἰς τὴν σύγχρονον εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν τῶν Βυζαντινῶν μελωδιῶν. θ') Ἐκδόσεις Βυζαντινῶν κειμένων καὶ συγχρόνων ἐπιστημονικῶν μελετῶν περὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς. ια') Ἐπιστημονικαὶ ὁμιλίαι καὶ ἀνακοινώσεις.

Αὐτὰ εἶναι τινὰ ἐκ τῶν ἐπὶ μέρος θεμάτων, τῶν ὁποίων ἡ σπουδὴ ἀναμένει τὴν σύστασιν τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῶν Μουσικῶν Ἐρευνῶν. Ἐπειδὴ ἡ σύστασις αὕτη καθυστέρησεν ἤδη πολὺ καὶ δὲν ὑπάρχει δικαιοδοσία ἀπέναντι καὶ τῶν ξένων καὶ τῶν Ἑλλήνων Βυζαντινολόγων, καὶ ἐπειδὴ ἀρίστην εὐκαιρίαν θεωροῦμεν τὸν ἑορτασμὸν τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, διὰ τοῦτο προτείνεται ἡ σύστασις τοῦ Ἰδρύματος τοῦτου.

*

Ἄ ἑορτασμὸς τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἑθνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 φρονοῦμεν ὡσαύτως ὅτι εἶναι ἀρίστη εὐκαιρία, εἰς προβολὴν καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τῆς παραδόσεως τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἐνότητος τοῦ Ἔθνους, εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐθνικὴν μουσικὴν τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἔκδοσιν μιᾶς συλλογῆς ἐκλεκτῶν ἐκκλησιαστικῶν Βυζαντινῶν μελωδιῶν. Ἡ ἔκδοσις αὕτη θὰ εἶναι τόμος 300 περίπου σελίδων, μεγάλου σχήματος, περιέχων ἕως 100 ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους ἐξ ὄλων τῶν μεγάλων ἑορτῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Οἱ ὕμνοι θὰ εἶναι παρασημασμένοι εἰς βυζαντινὴν καὶ εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν εἰς δύο παραλλήλους γραμμάς καὶ θὰ συνοδεύονται ὑπὸ φιλολογικῶν καὶ μουσικολογικῶν ἐρμηνευτικῶν σημειωμάτων, θὰ προτάσσεται δὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ τόμου μακρὰ καὶ ἐμπεριστατωμένη εἰσαγωγὴ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕμνογραφίας καὶ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ἐπειδὴ πάντοτε γεννᾶται πρόβλημα περὶ τῆς ἀκριβείας καὶ πιστότητος τῶν ἐκ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς γραφῆς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μεταγραφῶν, ἡ μεταγραφὴ τῶν ὕμνων θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίως εἰς τὴν Μουσικολογίαν διεθνῶς ἰσχυροῦσῶν μεθόδων καὶ κανόνων. Ἐνδείκνυται ἢ εἰς ἀμφοτέρωθεν τὰς γραφὰς παρασημαντικῶν τῶν ὕμνων, ἐπειδὴ ἡ τὴν Βυζαντινὴν παρασημαντικὴ εἶναι στοιχεῖον τῆς νεοελληνικῆς παραδόσεως καὶ, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ξένων, «ἀντιπροσωπεύει ἐν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας», ἥτις ἐδημιούργησεν «ἐν μοναδικὸν σύστημα μουσικῆς παρασημαντικῆς, ὅμοιον τοῦ ὁποῖου εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὑπάρχει», ἢ δὲ εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ γραφὴ εἶναι ἡ διεθνῶς ἐν χρήσει. Διὰ τῆς εἰς τὸ πεντάγραμμος μεταγραφῆς τῶν μελωδιῶν τὸ βιβλίον θὰ εἶναι προσιτόν, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ξένους εὐρύτερον, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ τῶν πολλῶν, ὄχι μόνον τῶν ἐρασιτεχνῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰδικῶν τῆς μουσικῆς, τῶν ὁποίων πλεῖστοι ἀγνοοῦν τὴν ἑλληνικὴν βυζαντινὴν παρασημαντικὴν. Εἶναι αὐτὸς ἕνας λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐκκλησιαστικὴ Βυζαντινὴ μουσικὴ εἶναι δυστυχῶς ἄγνωστος ἕξω τῆς τάξεως τῶν ψαλτῶν. Οὕτω πως τὸ βιβλίον θὰ ἀποτελέσῃ ἀπαρχὴν τῶν εἰς τὸ μέλλον ἐκδόσεων ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, καθὼς συμβαίνει ἤδη εἰς τὴν ὁμόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας, ὅπου ὄχι μόνον ἡ βυζαντινὴ ψαλμωδία εἶναι ἡ μουσικὴ τῆς Λατρείας, ἀλλὰ καὶ ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ γραφὴ.

ΣΧΟΛΗ ΔΙΑΚΟΝΙΣΣΩΝ - ΑΔΕΛΦΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

“ Η Ο Λ Υ Μ Π Ι Α Σ , ,

Τὴν Κυριακὴν 14τῆν 'Ιουλίου, ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐγένετο ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῆς προπαιδευτικῆς περιόδου τῆς Σχολῆς Διακονισσῶν - 'Αδελφῶν Νοσοκόμων «Η ΟΛΥΜΠΙΑΣ» ἐορτὴ, καθ' ἣν αἱ σπουδάστριαι περιεβλήθησαν τὴν στολὴν τῆς νοσοκόμου μετὰ τοῦ σήματος τῆς Σχολῆς, ἀποτελουμένου ἐκ συμπλέγματος σταυροῦ μετὰ κλάδου ἀμπέλου, φέροντος βότρυν μετὰ τριῶν ραγῶν, συμβολιζουσῶν τὰς τρεῖς χριστιανικὰς ἀρετὰς, τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. 'Ιερώνυμος ἐπευλόγησε τὰς στολὰς, παρέδωκε τὰ σήματα καὶ ἐδώρησεν εἰς ἐκάστην σπουδάστριαν ἀνά ἓν ἀντίτυπον τῆς ὑπ' αὐτοῦ μεταφράσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Holzner, Ὁ Παῦλος, μετὰ εἰδικῆς δι' ἐκάστην σπουδάστριαν ἀφιερώσεως.

'Ακολουθῶς ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἰατρὸς κ. 'Αθανάσιος Καραντώνης προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον ὡς ἀκολουθῶς:

Μακαριώτατε,

Ἔχω τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν νὰ ἀναφέρω εἰς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα, ὅτι τὰ μαθήματα τῆς προπαιδευτικῆς περιόδου τῆς πρώτης σειρᾶς τῆς Σχολῆς Διακονισσῶν Ἀδελφῶν καὶ Νοσοκόμων «Η ΟΛΥΜΠΙΑΣ» ἐληξαν καὶ ἀπὸ σήμερον ἄρχεται ἡ κοινὴ ἐκπαίδευσις.

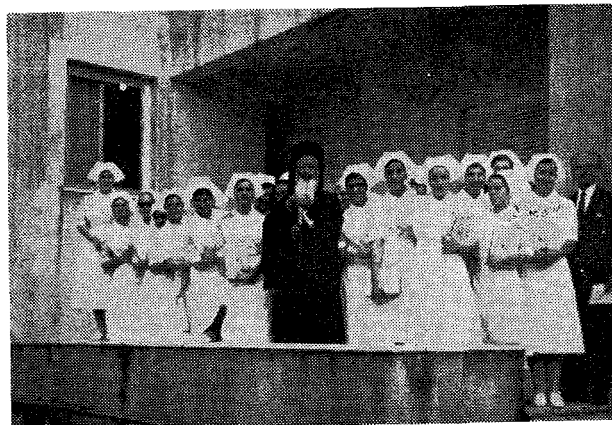
'Αναπολοῦντες τὸ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπιτελεσθὲν ἐν τῇ Σχολῇ ἔργον, ἐν πρώτοις εὐλογοῦμεν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου διὰ τὰς πλουσίας αὐτοῦ δωρεάς, τὰς ὁποίας ἐπεδαφίλευσεν εἰς τὴν Σχολήν. Διότι αὐτὸς ἐλάλησεν ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας πάντων, ὥστε νὰ παρουσιάσουν τὸ φαινόμενον τῆς ἐδγενοῦς ἀμίλλης εἰς τὴν διακονίαν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν οὕτω ἀνέδειξαν κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν εἰς πρότυπον μετὰ τῶν ὁμοίων τῆς.

'Ακολουθῶς, Μακαριώτατε, ἐπιτρέφατέ μας νὰ ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Σχολῆς πρὸς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα, ἣτις παροῦσα αἰεὶ τῷ πνεύματι, ἐδημιούργησε τὸ εὐκρατον κλίμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεξήχθη τὸ ἔργον τῆς καλλιουργείας. Ἀλλὰ καὶ τὴν τῷ σώματι παρουσίαν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ἠσθάνθη ἡ Σχολὴ διὰ τῆς ἀνελλιποῦς παρουσίας τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Πρωτοσυγγέλλου σας π. Σωτηρίου, ὁ ὁποῖος ζέων αἰεὶ τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκε καὶ πολλάκις «παρέτεινε τὸν λόγον μέχρι τοῦ μεσονυκτίου», διὰ νὰ φθάσῃ ἡ Σχολὴ εἰς τὸ πανθομολογουμένως ζηλευτὸν ἐπίπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον σήμερον ἐδρίσκειται.

Ἄλλη δωρεὰ τοῦ Κυρίου ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς Δίδος Ἀνδρομάχης Ζαφειρίου ἀνάληψις τῆς διακονίας

τῆς ἐντεταλμένης ἐφόρον τῆς Σχολῆς. Ἡ Δίς Ζαφειρίου ἀνέλαβεν εἰς τὰς στιβαρὰς χεῖρας τῆς καὶ διεξήγαγε μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος εἰς ταύτην ζήλου καὶ τῆς παγκοίνως ἀνεγνωρισμένης γνώσεως καὶ ἐμπειρίας τῆς τὴν ὅλην προσπάθειαν τῆς ἐκπαιδεύσεως, δοῦσα εἰς αὐτὴν πνοὴν καὶ παλμόν.

Ὅταν συνέτασσον τὸν κανονισμόν τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. καὶ προδιέγραφον τὰ καθήκοντα τῆς Ἀδελφῆς Διευθνήτουσας καὶ τῆς Προϊσταμένης τοῦ Ὄγκου πολλάκις διηρωτήθη: ἄραγε θὰ εὐρεθῇ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον νὰ συγκεντρώσῃ τὰ προσόντα, δηλ. νὰ ἐνσαρκώσῃ τὰς ἀρετὰς, τὰς ὁποίας ἐθεώρουν ὡς ἀπαραιτήτους διὰ τὸ λειτουργήματα τοῦτο; Καὶ ὁ Θεός, τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὁποίου ἠσθανόμεθα ἠνεωγμένους ἐπὶ τὴν Σχολήν ἡμέρας καὶ νυκτός, μᾶς ἐχάρισε τὴν Λίδα Ἀριστέαν

Ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῶν μαθητριῶν τῆς Σχολῆς Διακονισσῶν - Ἀδελφῶν Νοσοκόμων «Η Ολυμπίας».

Τριανταφύλλον, διὰ τὴν ὁποίαν καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦτο ἴσχυε τὸ τοῦ Παύλου «τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ, τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πνροῦμαι;» Μία συνεχῆς μέριμνα ὄχι μόνον περὶ τὰ μεγάλα καὶ βασικά, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ λεπτομερειακὰ ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ἐνδύματος μέχρι τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀκόμη μέχρι τῶν φροντιστηριακῶν μαθημάτων. Πλειστάκις ἐδαπάνη ἐκ τῶν ἰδίων πρὸς κάλυψιν γενικῶν καὶ εἰδικῶν ἀναγκῶν. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε νὰ παρουσιάσῃ ἡ Σχολὴ τὸ μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σχολῶν φαινόμενον οὐδεμιᾶς σπουδαστρίας νὰ διακοπῇ ἢ ἐν τῇ Σχολῇ φοιτήσῃ, οὕτως ὥστε νὰ δόναται νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθὲν «οὐδεμία ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο».

Καὶ τέλος, Μακαριώτατε, ἐπιτρέφατέ μοι νὰ ἀπευθίνω ἐν εὐχῇ καὶ ἐν εὐχαριστῶ εἰς ὅλας τὰς Σπουδαστρίας τῆς Σχολῆς, διότι ὑπερέβαλον ἐαυ-

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΥΣΠΛΑΓΧΝΙΑΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ

Καί ἡ Εὐρώπη εἶναι περιοχὴ ὑπανάπτυκτος.

Αὐτὴν τὴν προκλητικὴν διαπίστωσιν καὶ ἔντονον ἔκκλησιν ἀπεθύνη πρὸς τὰς κυβερνήσεις καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῶν Χωρῶν ὑποδοχῆς μεταναστῶν, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς ἢ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἐργαζομένη «Διεκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὰ θέματα τῶν ἐν Εὐρώπῃ Μεταναστῶν - Ἐργατῶν» κατὰ τὸ 13ον Συνέδριον αὐτῆς ἐν St. Pölten τῆς Αὐστρίας μεταξύ 19ης καὶ 23ης Μαΐου 1970.

Καὶ ἡ ἔκκλησις αὕτη δὲν ὑπῆρξε προῖον συναισθηματισμῶν ἢ ἀπλῶς καὶ μόνον συνειδητοποιήσεως τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος τῶν χωρῶν εὐημερίας πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Νότου. Ὑπῆρξε τὸ πόρισμα μιᾶς ἐκ μέρους εἰδικῶν οικονομολόγων καὶ κοινωνιολόγων λεπτομερεστάτης ἀναλύσεως τῶν οικονο-

μικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας λαμβάνει νῦν χώραν ἡ εὐρωπαϊκὴ Μετανάστευσις, ὡς καὶ τῶν ἐπιπτώσεων ταύτης ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τόσο τῶν χωρῶν προελεύσεως ὅσον καὶ ἐκείνων προορισμοῦ τῶν Μεταναστῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀσχολεῖται ἀπὸ ἐπταετίας μὲ τὰ κοινωνικοπολιτιστικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μεταναστεύσεως. Ἀπὸ διετίας ὅμως συνεχέντρωσε τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ ἐξέτασιν τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων μεταξὺ Μεταναστεύσεως καὶ Ἀναπτύξεως. Εἰδικοί ἐξ ὅλων τῶν Χωρῶν προελεύσεως καὶ προορισμοῦ τῶν μεταναστῶν ἐκλήθησαν νὰ λάβουν θέσιν καὶ νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις καὶ κρίσεις των ἐπὶ μιᾶς Διακηρύξεως τῆς Διεκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ θέμα «Μετανάστευσις καὶ Ἀνάπτυξις». Ἡ Ἑλλάς ἀπέστειλε μέσῳ τοῦ Γραφείου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν πέντε τοιαύτας ἐκθέσεις οικονομολόγων, κοινωνικῶν ἐρευνητῶν, ἐκπροσώπων τοῦ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ τοῦ Συνδέσμου Βιομηχάνων.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως καὶ ἐπεξεργασίας ὅλων τῶν ἀπόψεων προέκυψαν ὀρισμένοι γενικαὶ διαπιστώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύνατο νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰ ἑξῆς:

Ἡ Μετανάστευσις θὰ ἠδύνατο θεωρητικῶς νὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὸν συντελεστὴν ἀναπτύξεως τῶν Χωρῶν προελεύσεως τῶν Μεταναστῶν. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς ὅμως συνθήκας μιᾶς παντελοῦς σχεδὸν ἐλλείψεως μεταναστευτικῆς πολιτικῆς ἀναπτυξιακοῦ χαρακτήρος καὶ ἀπρογραμματίστου ἀπορροφῆσεως ἀκμαιοτάτων ἐργατικῶν δυνάμεων μὲ βραβίον τὰς ἐκαστοτε ἀνάγκας τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας τῶν ἀνεπτυγμένων οἰκονομιῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, θὰ ἠδύνατο τις ἀδιστακτικῶς νὰ διατυπώσῃ τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ παρουσία βερίπου ἑκατομμυρίων ἐργατῶν εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης ἀποτελεῖ ἀναπτυξιακὴν βοήθειαν ἐκ μέρους τῶν πτωχοτέρων μεσογειακῶν οἰκονομιῶν πρὸς τὰς ἀκμαιοτέρας τοῦ Βορρᾶ, ἐνῶ συγχρόνως ἡ μετανάστευσις ἀποδεικνύεται ὡς ἀμφιβόλου οἰκονομικῆς σημασίας παράγων ἀναπτύξεως τῶν χωρῶν προελεύσεως τῶν μεταναστῶν.

Ἡ Διεκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ποιεῖται ἔκκλησιν πρὸς τε τοὺς Διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς καὶ τὰς Κυβερνήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων Χωρῶν, ὅπως ἀναλάβουν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ προχωρήσουν εἰς τὴν χάραξιν μιᾶς μεταναστευτικῆς πολιτικῆς μὲ σαφεῖς καὶ συγκεκριμένους ἀναπτυξιακοὺς στόχους, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐξισορροπήσεως τῶν ἐκ τοῦ φαινομένου τῆς

τὰς εἰς ζῆλον καὶ φιλομάθειαν, ὥστε νὰ προβάλλονται καὶ ὑπὸ τῶν πανεπιστημιακῶν διδασκάλων των ἀκόμη καὶ δὴ πρὸς τοὺς φοιτητὰς τῆς ἱατρικῆς ὡς πρότυπα Σπουδαστριῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ των ἐξέλιξις ὑπῆρξεν ἀρίστη καὶ περὶ τοῦτον τρανωτᾶτην ἀπόδειξιν ἀποτελεῖ τὸ φαινόμενον τῆς ἀδελφωσύνης, ἣτις μεταξύ των ἀνεπτύχθη καὶ τὴν ὁποίαν πλειστάκις ἐκαμαρώσαμεν εἰς τὸν χώρον τοῦτον. Μᾶς ἔδωσαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κωνήσεως καὶ διὰ τοῦτο ἡ στοργὴ μας θὰ τὰς συνοδεύῃ πάντοτε, ὅπως καὶ αἱ προσευχαὶ μας, ἵνα ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος τὰς ἐτήρησεν ἐκ τοῦ ποτηροῦ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ, τὰς τηρήσῃ ἐν τῇ ὀνοματί Του καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφὴν των, ἵνα δι' αὐτῆς δοξάζεται ἐσαεὶ τὸ ἅγιον ὄνομα Του.

Μεθ' οὗ, ὁ Μακαριώτατος ὁμίλησε πρὸς τὰς Σπουδαστριάς περὶ ἐνότητος καὶ ἀδελφωσύνης, διὰ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπεκτείνουσι τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ θερμοκηπίου τῆς Σχολῆς καὶ ἔξω ταύτης, ἵνα δύνανται νὰ ἀντιμετωπίζουσι τὰς πάσης φύσεως δυσκολίας καὶ τοὺς κινδύνους, οἵτινες ὑπάρχουν παντοῦ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς μὴδὲ αὐτοῦ τοῦ Νοσοκομείου ἐξαιρουμένου. Ὡς λυσιτελέστερον δὲ ὄπλον ὁ Μακαριώτατος ὑπέδειξε τὴν ἄμεσον ἀνακοίνωσιν παντὸς προβλήματος καὶ πάσης δυσκολίας, τὴν ὁποίαν θὰ συναντήσουσι εἴτε εἰς τὴν Διευθύνουσαν τῆς Σχολῆς εἴτε εἰς τὸν π. Σωτήριον, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ θὰ τύχουν τῆς ἀπαραιτήτου καθοδηγήσεως καὶ συμπαραστάσεως.

Μεθ' οὗ αἱ Σπουδάστριαι ἔψαλον διαφόρους ὕμνους καὶ τέλος τὴν φήμην τοῦ Μακαριωτάτου.

Μεταναστεύσεως ώφελημάτων μεταξύ χωρών προσελεύσεως και άπορροφήσεως μεταναστευτικών δυναμέων. 'Ως λύσεις δέ προτείνει:

α) Τήν μέριμναν και τόν προγραμματισμόν τής επαγγελματικής εκπαιδύσεως και εξειδικύσεως τουλάχιστον μιᾶς μερίδος ἐκ τῶν μεταναστῶν και δὴ και μάλιστα εἰς βιομηχανικούς επαγγελματικούς τομείς, οἱ ὅποιοι νὰ ἔχουν δυνατότητας μελλοντικῆς ἐξελίξεως εἰς τὰς πατρίδας των. Τοῦτο θὰ καταστή κίνητρον ἐπαναπατρισμοῦ τούτων και θὰ τοὺς καταστήσῃ ἱκανοὺς νὰ διαδραματίσουν τὸν ρόλον καταλύτου πρὸς ἐκσυγχρονισμόν και ἀναδιάρθρωσιν τῶν ἐξ ὧν προέρχονται οἰκονομιῶν και κοινωνιῶν.

β) Τήν ὑποβοήθησιν τούτων νὰ διοργανωθῶσι συνδικαλιστικῶς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς ἀποτελεσματικώτερον διεκδίκησιν τῶν δικαιωμάτων των και παράλληλον ἀπόκτησιν ἐμπειριῶν εἰς θέματα ὀργανώσεως, τάξεως και ὑπευθυνότητος δράσεως και ἀνάπτυξιν ἀτομικῆς πρωτοβουλίας. Εἰς τοὺς συλλόγους και τὰ σωματεῖα τῶν μεταναστῶν πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται ἐν εἶδος «κοινοτικῆς ἀναπτύξεως» και καλλιέργειας συλλογικῆς εὐθύνης και συνεργατικοῦ πνεύματος.

γ) Τήν διαφώτισιν και εὐαισθητοποίησιν τῆς κοινῆς γνώμης τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς παρουσίας και προσφορᾶς τῶν μεταναστῶν εἰς τὰς οἰκονομίας τῶν Χωρῶν ἀπορροφῆσεώς των.

δ) Τήν καλλιέργειαν προθυμίας αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων τῶν κρατῶν και ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι εὐεργετοῦνται ἐκ τῆς παρουσίας και ἀπασχολήσεως τῶν μεταναστῶν, εἰς τὰς χώρας προελεύσεώς των.

'Ως πρὸς τὸ τελευταῖον σημεῖον εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀρθῇ μία παρεξήγησις. 'Ως γνωστὸν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Χῶραι δὲν χαρακτηρίζονται ἐπισήμως ὡς ὑπανάπτυκτοι, ἢ δὲ προσοχὴ τῶν Κυβερνήσεων στρέφεται κατ' ἀποκλειστικότητα πρὸς τὰς ἀφροασιατικὰς Χῶρας τοῦ καλουμένου «τρίτου κόσμου». 'Η Διεκκλησιαστικὴ 'Επιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν και τὰς ἀποφάσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν ἐν Οὐψάλλῃ, διὰ τῶν ὁποίων καλοῦνται αἱ 'Εκκλησιαί-Μέλη νὰ ἐργασθοῦν και συμβάλουν και οἰκονομικῶς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν, προσκαλεῖ τὰς Δυτικὰς 'Εκκλησίας νὰ ἀναλάβουν μίαν σταυροφορίαν διαφωτίσεως και εὐαισθητοποιήσεως τόσο τῶν ἀρμόδιων κυβερνητικῶν και οἰκονομικῶν παραγόντων και ὀργανισμῶν, ὅσον και τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ ἐνὸς σημείου, τὸ ὁποῖον ὅσον και ἂν φαίνεται προκλητικὸν δὲν παύει νὰ ἀποτελῇ πραγματικότητα:

ὅτι δηλαδὴ «καὶ ἡ Εὐρώπη ἀποτελεῖ περιοχὴν ὑπανάπτυκτον».

'Η εὐρωπαϊκὴ ὑπανάπτυξις ἐμφανίζεται ὑπὸ δύο μορφάς. Αὕτη εἶναι:

α. Οἰκονομικὴ εἰς τὰς παραμεσογείους χώρας τῆς Εὐρώπης και τινὰ διαμερίσματα τῶν ἀνεπτυγμένων Δυτικῶν Κρατῶν. Αἱ περιοχαὶ αὗται δὲν δικαιολογεῖται νὰ ἐξαιρῶνται τῶν προγραμμάτων βοηθείας πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, ὅταν μάλιστα διὰ τῆς διαθέσεως ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ συμβάλλουν σημαντικῶς εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Δύσεως.

β. Κοινωνικὴ εἰς τὰς βιομηχανικὰς κοινωνίας τῆς εὐημερίας. 'Εάν τις ἀναλύσῃ τὰς κοινωνικο-ψυχολογικὰς ἀντιδράσεις τῶν αὐτοχθόνων πληθυσμῶν τῶν κοινωνιῶν τούτων, τὴν ξενοφοβίαν, τὸν φόβον «ἀποξενώσεώς» των, τὰ στερεότυπα και τὰς προκαταλήψεις των, τὰς ἐπιθετικὰς διαθέσεις των, κλπ. διερωτᾶται κατὰ πόσον πράγματι αἱ κοινωνίαι αὗται εἶναι «ῥιμοὶ» διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν ἐντὸς τῶν κόλπων των ἑτερογενῆ κοινωνικὰ στοιχεῖα, τοὺς «ὄλους διαφορετικούς» μετανάστας. Πολὺ περισσότερον δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ διαδικασίας ὀργανικῆς «συντάξεως» (Integration) τούτων εἰς τὴν Κοινωνίαν τῆς Δύσεως. Εὐρισκόμεθα πρὸ ἐνὸς φαινομένου κοινωνικῆς ἀποδιάρθρωσεως και ψυχικῆς και πολιτιστικῆς ὑπανάπτυξεως τοῦ homo oeconomicus τῶν Δυτικῶν Τεχνουπόλεων και Τεχνοπολιτειῶν. Αἱ 'Εκκλησιαί ἔχουν και ὑποχρέωσιν και εὐθύνην ποιμαντικὴν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

'Η ἐκκλησις τῆς 'Επιτροπῆς διὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν εὐθυνῶν και ἐφαρμογῆν τῶν ἀνωτέρω δὲν πρέπει νὰ παρεξηγηθῇ ὡς ἐκκλησις πρὸς τὰ φιλόανθρωπα και φιλεύσπλαγχνα αἰσθήματα τῆς Δυτικῆς Χριστιανισύνης. Δὲν ζητεῖται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς 'Αγάπης πρὸς τοὺς ἀδίκως πάσχοντας, οὔτε ἡ κινητοποιήσις συμπαιθείας πρὸς πτωχοσυγγενεῖς ἐν Χριστῷ. 'Απαιτεῖται ἡ ἀποκατάστασις τῆς κλονισθείσης Δικαιοσύνης ἐναντι τῶν συνεργῶν και συν-οικοδόμων τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ οἰκονομικοῦ θαύματος.

Εἰς τὸ Συνέδριον συμμετέσχον ἀντιπρόσωποι ὀρθοδόξων, προτεσταντικῶν και ἀγγλικανικῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ Π.Σ.Ε., τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς 'Επιτροπῆς διὰ τὴν ἐνδοευρωπαϊκὴν μετανάστευσιν και τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος. Τὴν 'Ελληνικὴν 'Εκκλησίαν ἀντεπροσώπευσεν ὁ γράφων, ὡς ἀπὸ τριετίας μόνιμος ἀντιπρόσωπος τῆς 'Ιεράς Συνόδου παρὰ τῇ ἐν λόγῳ 'Επιτροπῇ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Θεολόγος-Κοινωνιολόγος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ίδρυμα Μουσικῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

Ἡ μετὰ πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Διονυσίου ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ συστάσεως Ἰδρύματος Βυζαντινῶν Μουσικῶν Σπουδῶν, ὅπερ τῇ εἰσηγήσει τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου ἐνετάχθη εἰς τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, εἶναι λίαν εὐδαίμων καὶ δημιουργεῖ αἶσθημα γενικῆς ἱκανοποιήσεως.

Εἶναι πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι ἡ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος γενησομένου ἐορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος τοῦ 1821 ἱδρύσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἰδρύματος, ἀνταποκρίνεται εἰς ζωτικωτάτην ἀνάγκην καὶ θὰ καλύψῃ ἐν μέγα κενόν, διότι, παραλλήλως πρὸς τὴν γενομένην μέχρι σήμερον ἀξίειπαινον πρακτικὴν καλλιέργειαν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σχεδὸν ἀγνώστου παρ' ἡμῖν Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, ἣτοι τῆς ἐπιστημονικῆς μελέτης καὶ ἐρεῦνης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἣτις, διασφύζουσα στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ἀποτελεῖ ζωτικώτατον κλάδον τῆς καθ' ὅλον Ἑθνικῆς Μουσικῆς, καὶ καθιστᾷ φανεράν τὴν ἐνότητα τῆς παραδόσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Ἐὰν εἰς ταῦτα προστεθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀνέθεσε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἰνστιτούτου τούτου εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Κοζάνης, ὅστις δὲν εἶναι μόνον διακεκοιμένος Ἱεράρχης, ἀλλὰ καὶ ἐξάριτος θεολόγος καὶ μουσικολόγος, δημιουργεῖται ἡ βεβαίωτης, ὅτι τὸ Ἰδρυμα Μουσικῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν θὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ εἰς τὴν προβολὴν τῆς πολυτίμου κληρονομίας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ἐλπιδοφόρος ἀπαρχή.

Ἀσφαλῶς ἀποτελεῖ νέον σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου πραγματοποιηθεῖσα ἀπὸ 1ης μέχρι 7ης Ἰουλίου ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐπιμορφωτικῆς σύναξης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων πρὸς μετεκπαίδευσιν αὐτῶν ἐπὶ θεμάτων ἀμέσως σχετιζομένων πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπηρεσίας των, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διατάξεων τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Κανονισμῶν.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ («σεμιναρίου») τούτου ὑπῆρξαν λίαν γόνιμοι καὶ καρποφόροι. Οἱ μετασχόντες αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες, ὡς εἶπεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὴν ὁμιλίαν του πρὸς αὐτούς, ἀποτελοῦν «τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως», διεφωτίσθησαν

ἐπαρκῶς περὶ τῶν ἀρχῶν ὁργανώσεως, περὶ τῆς κεντρικῆς καὶ περιφερειακῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ περιφρονήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ περὶ ἐτέρων ζητημάτων, τῶν ὁποίων ἡ γνώσις εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ διακονίας.

Ἀναμφιβόλως ἡ ἐπιμορφωτικὴ αὐτῆ σύναξις εἶναι ἐλπιδοφόρος ἀπαρχὴ τῆς γενησομένης ἐν τῷ μέλλοντι συστηματικῆς προσπάθειας πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν στελεχῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου καὶ ἀναζωπύρωσιν τοῦ ζήλου αὐτῶν.

Νὰ ἔχη χαρακτῆρα πνευματικόν.

Ὡς ἀνεγρόφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, συνεστήθη εἰδικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐξ ἐπόψεως τουριστικῆς. Ἡ εἶδησις κατ' ἀρχὴν εἶναι εὐχάριστος, διότι ἀσφαλῶς πρέπει νὰ καταβληθῇ σύντομος προσπάθεια πρὸς ἀξιοποίησιν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς περιοχῆς. Ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη πρέπει νὰ ἔχη χαρακτῆρα πνευματικόν καὶ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν προβολὴν τῶν πολυτίμων καὶ μοναδικῶν πνευματικῶν θησαυρῶν αὐτῆς καὶ τὴν μεταρσίωσιν τῶν ἐπισκεπτῶν εἰς τὰς σφαίρας τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος.

Ὅθεν εἶναι ἐπιβεβλημένον, ὅπως τῆς μνημονευθείσης Ἐπιτροπῆς μετέχουν καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἵνα ἡ παρουσία αὐτῶν εἶναι συνεχῆς ὑπόμνησις, ὅτι ἡ τουριστικὴ ἀξιοποίησις αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ ἐκτραπῇ καὶ ἐκφυλισθῇ εἰς μίαν ὑλόφρονα ἀπόλαυσιν τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω ἢ ἀπλῶς εἰς ἱκανοποίησιν περιεργείας τιως τῶν ἐπισκεπτῶν.

Δικαία διαμαρτυρία.

Εἶναι εὐχάριστον, ὅτι ἔτυχε τῆς γενικῆς σχεδὸν ἐπιδοκιμασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γενομένη δικαία διαμαρτυρία καὶ ἐκφρασις τῆς πικρίας καὶ τῆς ἀνησυχίας αὐτῆς διὰ τὴν ἀπόπειραν πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς τινα ἑλληνικὴν νῆσον στρατοπέδου γυμνασίων, ὅπερ θὰ προέβαλλε τὸν κνισμὸν τῆς πλήρους γυμνότητος καὶ θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἠθικὴν ἀποχαλίνωσιν καὶ εἰς τὴν διάβρωσιν τῶν ἑλληνορθόδοξων ἰδανικῶν.

Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ σχετικὴ ἀνακοίνωσις τῆς Ἱ. Συνόδου θὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς ἔνθεν μὲν ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων, οἵτινες δεόν νὰ ἀπαγορεύουν τὴν γυμνικὴν τῶν ἀλλοεθνῶν ἐμφάνισιν, ἐτέρωθεν δὲ ἐκ μέρους τοῦ Χριστεπιωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ διὰ παντὸς μέσον πρέπει νὰ ἀντιδράσῃ «εἰς τὴν πρωτοφανῆ ταύτην παραβίασιν τοῦ σεμνοῦ χώρου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

—'Η 'Ιερά Σύνοδος μετ' ὀδύνης πληροφορηθεῖσα ὅτι εἰς τινα νῆσον τοῦ Αἰγαίου ἐγκατεστάθη στρατόπεδον ἀλλοδαπῶν γυμνιστῶν, παρὰ τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ τὰ διαβήματα τῶν ἐπιτοπίων ἀρμοδίων παραγόντων, ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην Αὐτῆς πικρίαν, ἀμα καὶ ἀνησυχίαν, διὰ τὴν τολμηθεῖσαν ἐγκατάστασιν ὀργανωμένου γυμνισμοῦ καὶ ζωηρῶς διαμαρτύρεται. Παραλλήλως δὲ θέλει προέλθει εἰς τὰς καταλλήλους ἐνεργείας παρὰ τῶν ἐξοχωτάτῳ κ. Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος. 'Επιθυμεί δὲ, ὅπως ἐπιστήσῃ καὶ ἀπὸ τοῦ τύπου τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τῶν δυσμενῶν τοῦ γυμνισμοῦ ἐπιδράσεων, κυρίως ἐπὶ τῆς νεολαίας, συρομένης οὕτως εἰς ἠθικὴν ἀποχαλίνωσιν ἐπὶ ὀλεθρία βλάβη τῶν γνησίων ἐλληνοχριστιανικῶν ἰδανικῶν.

Ποιεῖται δὲ ἐκκλησίῳ πρὸς τοὺς ἀρμοδίους, ὅπως ἀπαγορεύσωσι παράυτα τὴν γυμνιστικὴν τῶν ἀλλοεθνῶν ἐμφάνισιν, καὶ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς, ὅπως διὰ παντὸς μέσου ἀντιδράσωσιν εἰς τὴν πρωτοφανῆ ταύτην παραβίασιν τοῦ σεμιοῦ χώρου τῆς 'Ελληνικῆς 'Ορθοδοξίας.

'Ωσαύτως ἡ 'Ι.Σ. εἰς εἰδικὴν σύσκεψιν μετὰ τῶν μελῶν τῶν ἀρμοδίων Μ.Σ. 'Επιτροπῶν συνεζήτησε τὸ θέμα τῶν ἐκ τοῦ Τουρισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἐπιπτώσεων καὶ κατήρτισεν ἐπιτροπὴν πρὸς συστηματικὴν μελέτην τοῦ προβλήματος (23 'Ιουνίου 1970).

—'Η 'Ιερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 26ης 'Ιουνίου ἐ. ἔτους ἐπεξεργασθεῖσα τὸ πρόγραμμα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηριδίου τῆς 'Εθνικῆς Παλιγγενεσίας ἀπεφάσισεν:

1. Τὴν σύστασιν 'Ιδρύματος Βυζαντινῶν Μουσικῶν 'Ερευνῶν παρὰ τῶν Διορθοδόξῳ Κέντρῳ τῆς 'Ι. Μ. Πεντέλης.

2. Τὴν ἐκδοσιν ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρῳ 'Ιδρύματος μουσικοῦ τόμου ἐκλεκτῶν Βυζαντινῶν μελωδιῶν καὶ Συλλογικοῦ τόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «'Ορθοδοξία καὶ Νεοελληνισμός». Παρακληθεῖς ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ 'Ιδρύματος, ἀπεδέχθη τοῦτο.

Τέλος ἡ 'Ι. Σύνοδος ἐπεράτωσε τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ περὶ 'Εκκλησι. Δικαστηρίου Νόμου.

Εἶναι θρύλος.

Τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος Τσεχοσλοβακίας «Ροῦντε Πράβο» ἀποκαλύπτει, ὅτι πολλὰ μέλη διεγόραφον τοῦ κόμματος, ἐπειδὴ διεπιστώθη ὅτι ἐβοήθησαν οἰκονομικῶς ἐκκλησιαστικοὺς ὀργανισμούς.

'Η ἀποκάλυψις αὕτη «ἔχει προφανῶς καὶ χαρακτηριστικὰ προειδοποιητικῶν, προειδοποιούσα τὰ παραμένοντα μέλη τοῦ κόμματος, ὅτι ἐνδεχομένη συμβολὴ τῶν ἢ προσφορὰ τῶν εἰς ἐκκλησιαστικὸν ὀργανισμὸν θὰ προκαλέσῃ τὴν διαγραφὴν αὐτῶν».

Πάντα ταῦτα εἶναι νέα ἀπόδειξις, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν διατυμπανιζόμενα περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν ταῖς κομμουνιστικαῖς χώραις εἶναι θρύλος. 'Η περὶ ἧς ὁ λόγος («ἐλευθερία») εἶναι περιορισμένη ἐν ταῖς λατρευτικαῖς συνάξεσι καὶ οὐδεμίαν ἔχει σχέσηιν πρὸς τὴν ἐν ταῖς ἐλευθέραις χώραις τοῦ Δυτικοῦ κόσμου ὑπάρχουσαν ἐλευθέραν ἐν τῇ κοινωνίᾳ δρασίαν.

— Εἰς πλήρωσιν τῆς κενωθείσης διὰ τοῦ θανάτου τοῦ καθηγητοῦ Βασ. Βέλλα θέσεως τακτικοῦ αἵρετοῦ μέλους τῆς Μ.Σ.Ε. 'Εκκλ. 'Εκπαιδεύσεως, ἡ 'Ι. Σύνοδος, προτάσει τοῦ Σεβ. Ζάνθης, προέδρου τῆς Μονίμου ταύτης Συνδικτικῆς 'Επιτροπῆς, διώρισεν τὸν καθηγητὴν κ. Σάββαν 'Αγουρίδην, μέχρι τοῦδε ἀναπληρωματικὸν μέλος αὐτῆς.

'Εκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

Τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον συνεδρίασεν ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου (ὁδὸς 'Ιωάν. Γενναδίου 14) τὴν 25, 26 καὶ 27 'Ιουνίου ἐ. ἔ. ἐξέδωκε τὰς κάτωθι ἀποφάσεις:

1) Εἰς τὸν 'Αρχιμ. Χερουβεῖμ Καράμπελαν τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας δύο ἐτῶν μετὰ ἰσοχρόνου ἐγκαταβιώσεως εἰς τὴν 'Ι. Μονὴν Σκαφιδιάς τῆς 'Ι. Μητροπόλεως 'Ηλείας.

2) Εἰς τὸν ἱερέα Κωνσταντῖνον Παπαδόπουλον τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας δύο μηνῶν μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

3) Εἰς τὸν ἱερομόναχον Εὐσέβιον Ντούλαν τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Παραμυθίας ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας δύο μηνῶν μετὰ ἰσοχρόνου περιορισμοῦ εἰς τὴν 'Ι. Μονὴν Δίβρης τῆς 'Ι. Μητροπόλεως 'Ηλείας.

4) Εἰς τὴν ἱερέα Γεώργιον Κιοσεδάκην τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας ἑπτὰ (7) ἐτῶν μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

5) Εἰς τὸν ἱεροδιάκονον 'Αχαϊκὸν (κατὰ κόσμον 'Ιωάννην) Κανακάρην τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐπαναγωγῆς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

6) Εἰς τὸν ἱερέα Χαράλαμπον Δούζαν τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως 'Ηλείας ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας δύο ἐτῶν μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 22ας 'Ιουνίου ἕως 5 'Ιουλίου ἐ. ἔτους:

'Ετέλεσε τὴν θεῖαν Λειτουργίαν τὴν 28ην 'Ιουνίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν 'Αθηνῶν, προστάς τῆς χειροτονίας τοῦ Θεοφιλεστάτου 'Επισκόπου Δωδώνης κ. Χρυσοστόμου, βοηθοῦ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου 'Ιωαννίνων.

'Εχοροστάτησε τὴν 29ην 'Ιουνίου κατὰ τὸν πανηγυρικὸν 'Εσπερινὸν ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ 'Αποστόλου Παύλου ἐν 'Αθήναις.

Προέστη τὴν 1ην 'Ιουλίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Νεκρωσίου 'Ακολουθίας, κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Β' 'Αντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως Δημ. Πατίλη.

'Ωρκίσε τὴν 29ην 'Ιουνίου ἐνώπιον τῆς Α.Ε. τοῦ 'Αντιβασιλέως καὶ παρουσίᾳ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου τοὺς νέους ὑπουργοὺς τῆς 'Εθνικῆς Κυβερνήσεως.

Πρόδρουσε τὴν 22αν, 23ην, 24ην καὶ 25ην 'Ιουλίου τῶν συνεδριῶν τῆς Δ. 'Ι. Συνόδου.

— Τὴν 26ην 'Ιουλίου καὶ τὴν 2αν 'Ιουλίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— 'Επίσης τὴν 26ην 'Ιουλίου Συσκέψεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Οἴκου Τυφλῶν.

— Τὴν 2αν 'Ιουλίου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡρώδου τῆς Ἀγίας Λαύρας καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

— Τὴν 3ην 'Ιουλίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Παρέστη τὴν 24ην 'Ιουνίου ἐν Χαλανδρίῳ εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων εἰς τοὺς Τελειοφοίτους Σπουδαστὰς τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου καὶ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

— Τὴν 26ην 'Ιουνίου εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ Οἴκου Τυφλῶν.

— Τὴν 28ην 'Ιουνίου εἰς τὴν τελετὴν θεμελιώσεως τοῦ νέου Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς Ἡλιουπόλεως καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ «Σπιτιοῦ Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ» Ἡλιουπόλεως.

Παρεκάθησε τὴν 23ην 'Ιουνίου εἰς δεῖπνον παρατεθὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Νικήτα Σιώρη.

Συνειργάσθη τὴν 23ην 'Ιουνίου μετὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Α' Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακοῦ.

— Τὴν 26ην 'Ιουνίου μετὰ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Γεωργίας κ. Παπαβλαχοπούλου.

— Τὴν 27ην 'Ιουνίου μετὰ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἡλ. Δημητρά.

— Τὴν 1ην 'Ιουλίου μετὰ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἱατροῦ κ. Ἀθαν. Καραντώνη.

Ἐδέχθη τὴν 23ην 'Ιουνίου τὸν Ὑπουργὸν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Λ. Πάτραν, τὸν Γεν. Γραμματέα Ἀθλητισμοῦ κ. Κ. Ἀσλανίδην καὶ τὸν κ. Νικ. Φωκᾶν.

— Τὴν 24ην 'Ιουνίου τὸν κ. Στεργίου καὶ τὸν κ. Παραδείσην.

— Τὴν 25ην 'Ιουνίου τὸν ἱατρὸν κ. Ἐμμ. Χαραλαμπόπουλον.

— Τὴν 2αν 'Ιουλίου τὸν νέον Ὑπουργὸν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Δουβαλόπουλον, τὸν δικαστὴν κ. Ν. Βλάχον, τὸν Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Κομινὸν καὶ τὸν στρατηγὸν κ. Δ. Φιλιόγλου.

— Τὴν 3ην 'Ιουλίου τὴν Δδα Μαστραντώνη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀφιερῶνται εἰς τὸν ἐπίσημον πανηγυρικὸν ἑορτασμὸν τῆς 25ετηρίδος τῆς πατριαρχείας τοῦ ἐκδημησαντος τὴν 29-4-70 αἰοδίου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας Ἀλεξίου.

Ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς τοῦ ἱωβηλαίου τοῦ Πατριάρχου ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 2-2-70 εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας καὶ ἐγένοντο πρὸς τιμὴν του διάφοροι διαλέξεις περὶ τῆς δράσεώς του. Οὕτως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὡμίλησεν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Δημητσόβσκ Φιλάρετος ἐπὶ τοῦ θέματος «Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ σχολαὶ Μόσχας ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξίου» καὶ ὁ καθηγητῆς Σαμπάτιν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Προκαθημένου 25ετηρίδος τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξίου». Ἐπίσης ἐψάλλησαν ὑπὸ χορωδίας ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι τῆς προτιμῆσεως τοῦ Πατριάρχου καὶ ἡ πανηγυρικὴ τελετὴ ἔκλεισε μὲ τὸν ὕμνον «Ἄξιόν ἐστι».

Εἰς τὴν τελεσθεῖσαν τὴν 4-2-70 πανηγυρικὴν θ. λειτουργίαν καὶ δοξολογίαν ἐν τῷ πατριαρχικῷ Ναῶ τῶν Θεοφανείων Μόσχας ἐχοροστάτησαν τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου μετὰ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν συνέδρων τῆς χειμερινῆς περιόδου Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ Νικοδήμου καὶ Κρουτίτσκα καὶ Κολόμσκ Πόιμενος κ. ἄ. καὶ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἑορτῆς ἐξεφώνησεν ἐν μέσῳ πλήθους κλήρου καὶ πιστῶν ὁ πρωτοβεστιαρίος τῆς Ἱ. Συνόδου πρωθιερεὺς Ἀ. Ἀκίμωφ.

Ἐπίσης ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Μονῆς Νοβοδεβίτσκα ἐτελέσθη θεία λειτουργία καὶ δοξολογία ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βολοκολάσκ Πιτιρίμ, προέδρου τοῦ ἐκδοτικοῦ τμήματος, ὁ ὁποῖος ἐχειροτόνησε διάκονον τὸν καθηγητὴν τοῦ ἐν Μόσχᾳ Ἐκκλησιαστικοῦ Σεμιναρίου καὶ συντάκτην τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Ἀνατόλιον Προσβρίνιν. Ὡσαύτως ἐτελέσθησαν θ. λειτουργίαι καὶ πανηγυρικαὶ δοξολογίαι πρὸς ἑορτασμὸν τοῦ ἱωβηλαίου τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου εἰς τοὺς Ναοὺς τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, εἰς τὴν Λαύραν τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ τοῦ Ἁγίου Σεργίου καὶ εἰς Μονὰς καὶ Ναοὺς Ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν ὅλης τῆς χώρας.

Ἐπηκολούθησεν ἐπίσημος δεξίωσις εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπου ἠυχήθησαν τὸν ἑορτάσαντα Πατριάρχην Ἀλέξιον τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, οἱ προϊστάμενοι τῶν Γραφείων αὐτῆς καὶ οἱ συνεργαταὶ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ὡς καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Μόσχᾳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ ὁ τοποτηρητῆς τῆς Λαύρας τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου προσεφώνησε τὸν Πατριάρχην ὁ Μητροπολίτης Κρουτίτσκα καὶ Κολόμσκ κ. Ποιμῆν, ὁ δὲ Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημος προσέφερε εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος τοῦ Βλαδιμίρσκ. Ἐπίσης ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη συγχαρητήριους εὐχὰς ἐκ μέρους τῶν κρατικῶν ἀρχῶν, προσεφέρθη δὲ πρὸς Αὐτὸν μετᾶλλιον ἀναμνηστικὸν ὑψηλῆς τέχνης, κατασκευασθὲν τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος ἠυχάριστησεν πάντας τοὺς τιμήσαντας τὴν ἑορτὴν τοῦ ἱωβηλαίου Αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 14ης ἕως 20ης Μαΐου ἐ. ἔτους συνήλθεν εἰς τὸ Βελιγράδιον ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ. Ἡ Σύνοδος ἠσχολήθη μὲ τὰ τρέχοντα ζητήματα καὶ προβλήματα τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν παιδείαν, εἰς οἰκονομικὰ θέματα, εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν νομοθεσίαν αὐτῆς. Μεταξὺ ἄλλων ἐζητήσθησαν αἱ ἐκθέσεις περὶ ἐνιαυσίου ἐργασίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν Ἀρχιερέων, ἐδόθησαν δὲ σχετικῶς αἱ ἀναγκαῖαι ὁδηγίαι καὶ συστάσεις. Ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις, ὅπως τὸ ἱωβηλαίου τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ἑορτασθῆ τὴν μὲν 13ην Σεπτεμβρίου ἐ. ἔτους εἰς τὸ Βελιγράδιον, τὴν δὲ 15ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς τὸ Sremski Karlovci καὶ ὅπως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ἐκδοθῆ εἰδικὸς ἀναμνηστικὸς τόμος, ἀφιερωμένος εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 1920 ἕως 1970. Ἐζητήσθη ὡσαύτως καὶ τὸ θέμα οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν κληρικῶν εἰς τὰς πτωχὰς ἐνορίας. Ἐθεσπίσθη καὶ νέος Βασικὸς Κανονισμὸς περὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰς ἀναγκαῖας διατάξεις. Ἀπεφασίσθη, ὅπως ἡ θητεία τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι ἐνιαυσία, ἀντὶ διετίας. Διὰ τὴν ἐπομένην περίοδον ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οἱ ἀκόλουθοι: Μητροπολίτης Δαμπροβανίας κ. Βλαδισταύος, ἐπίσκοπος Σουμαδίας κ. Βαλεριανός, ἐπίσκοπος Μπραντισέβου κ. Χρυσόστομος καὶ ἐπίσκοπος Βανάτου κ. Βησσαρίων.

— Τὴν 5ην 'Ιουνίου ἐ. ἔτους ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐδέχθη εἰς τὸ Πατριαρχικὸν μέγαρον τοῦ Βελιγραδίου τὴν πολυμελῆ ἀντιπροσωπείαν τῆς Σουηδικῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας ἡγεῖτο ἡ κυρία Ἀλβια Μιρντάλ, ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τῆς Σουηδικῆς κυβερνήσεως. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐν λόγω ἀντιπροσωπείας ἦτο νὰ πληροφορηθῆ εἰδικώτερον περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν διωρον συνομιλίαν ὁ Πατριάρχης ἀνέπτυξεν ἐν συντομίᾳ τὴν ἱστορίαν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὅποیان χαρακτηριστικῶς εἶπεν, ὅτι ἐξήλθεν ἐκ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου «βαρέως τραυματισμένη». Συνζητήθη ὡσαύτως καὶ τὸ θέμα τῆς ἀποστολῆς Σέρβου κληρικοῦ εἰς τὴν Σουηδίαν, πρὸς πλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ Σέρβων ὀρθοδόξων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἐκ Βουκουρεστίου ἐστάλη πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Ἰερώνυμον τὸ κάτωθι τηλεγράφημα τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας:

Π ρ ὀ ς

Τὴν Α. Μακαριότητα

Ἰ ε ρ ὄ ν ν μ ο ν

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν

Ἐ λ λ ἄ δ α,

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν βαθεῖαν ἐγγνωμοσύνην δι' Ὑμετέραν συμμετοχὴν εἰς τὴν ὁδὴν ρουμανικοῦ λαοῦ, ἐξ αἰτίας καταστρεπτικῶν πλημμυρῶν, αἰτίως ἠρῆμωσαν τὴν χώραν ἡμῶν καὶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν ἐν ἀγάπῃ ἀδελφικῇ διὰ πᾶν ὅ,τι θέλετε πράξει πρὸς ἐλάφρυνσιν τῶν δεινῶν δοκιμασθέντος πληθυσμοῦ μας.

Ἰ ο υ σ τ ι ν ι α ν ὄ ς, Πατριάρχης Ρουμανίας

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Κ λ ῆ σ ι ς κ α τ η γ ο ρ ο υ μ ἔ ν ο υ

Πρὸς

Τὸν Ἱερομόναχον Θεόκλητον Σταύρου

(ἀγνώστου διαμονῆς)

[1]

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν, ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παντανάσσης, τὴν 26ην Αὐγούστου 1970 ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 1ην μ. μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν, δι' ἃς ἐνεργοῦνται ἔνορκοι ἀνακρίσεις συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 1474/22-5-1970 ἐγγράφῳ τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῷ ὑπ' ἀριθ. 2290/27-5-1970 τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 25ῃ Ἰουνίου 1970

Ὁ Ἀνακριτὴς Ὁ Γραμματεὺς
Ἱερεὺς Θεμιστ. Δρουκόπουλος Ἱερεὺς Μιχαὴλ Καραγιάννης

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημεριῶν: α') ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ἡλιουπόλεως, δύο (2), β') Ἀγίας Μαρίνης, Ἡλιουπόλεως μιᾶς (1), καὶ γ') Ἀγίας Σκέπτης-Ἀγίου Ἀλεξάνδρου, οἰκισμοῦ Παπάγου, μιᾶς (1), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακάς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ Πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22ᾷ Ἰουνίου 1970

† Ὁ Ἀθηνῶν ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐ κ δ ι δ ὴ μ ε ν ο ν κ α τ ἄ δ ε κ α π ε ν θ ἡ μ ε ρ ο ν

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβῖων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν . Γ . Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 150 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 6 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀνθρωπιστικὸν ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικόν» τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως. (Γ').

Παν. Ν. Τρεμπέλα, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σχέσις τοῦ Πνευματισμοῦ πρὸς τὴν Ὁρησκίαν.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Ρεθύμνης κ. Τίτου Συλλιγαρδάκη.

Νικολάου Β. Τωμαδάκη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ αἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς. (Τέλος).

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ θεανθρωπίνη φύσις τῆς Ἐκκλησίας. ΣΤ' (Τέλος).

Ἰδρυμα Βυζαντινῶν Μουσικῶν Σπουδῶν.

Σχολὴ Διακονισῶν - Ἀδελφῶν Νοσοκόμων «Ἡ Ὀλυμπιάς».

Ἀντωνίου Κ. Παπαντωνίου, Θεολόγου - Κοινωνιολόγου, Δικαιοσύνην καὶ ὄχι εὐσπλαγγίαν πρὸς τοὺς μετανάστες καὶ τὰς χώρας των.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Κλητήριον ἐπίκριμα.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλέφ. 710.734.